

7068 SAYILI GENEL KOLLUK DİSİPLİN HÜKÜMLERİ KANUNU (MADDE 7 AÇIKLAMASI-DİSİPLİN CEZALARI)

Hazırlayan:

Avukat Orhan ÇELEN-ANKARA

0.542.427 44 72

12.09.2021

GENEL KOLLUK DİSİPLİN HÜKÜMLERİ HAKKINDA
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN KABUL
EDİLMESİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası : 7068
Kabul Tarihi : 31/1/2018
Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih : 8/3/2018 Sayı : 30354 (Mük.)
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 59

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Disiplinsizlik ve Cezaları

Disiplin cezaları

MADDE 7- (1) Personele verilecek disiplin cezaları şunlardır:

a) Uyarma cezası: Personele görevinin icrasında veya hal ve hareketlerinde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

b) Kınama cezası: Personele görevinin icrasında veya hal ve hareketlerinde kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir.

c) Aylıktan kesme cezası: Disiplin cezası verilen personelin, fiilin ağırlık derecesine göre zam ve tazminatlar hariç brüt aylığından onbeş günlüğe kadar kesinti yapılmasıdır. Ceza, aylığı tahakkuk ettiren birimce personelin aylığından kesilmek suretiyle yerine getirilir. Aylıktan kesme tam Türk Lirası üzerinden yapılır ve kuruşlar dikkate alınmaz.

ç) Kısa süreli durdurma: Personelin bulunduğu kademedeki ilerlemesinin dört, altı veya on ay süre ile durdurulmasıdır.

d) Uzun süreli durdurma: Personelin bulunduğu kademedeki ilerlemesinin oniki, onaltı, yirmi veya yirmidört ay süre ile durdurulmasıdır.

e) Meslekten çıkarma: Personelin emniyet, jandarma ve sahil güvenlik teşkilatlarında bir daha çalıştırılmamak üzere meslekten çıkarılmasıdır.

f) Devlet memurluğundan çıkarma: Personelin bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarılmasıdır.

(2) Kurumda geçmiş hizmetleri sırasında çalışmalarını olumlu bulunan ve iyi veya çok iyi derecede değerlendirme puanı alan personel için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir.

(3) Birinci fıkranın (c), (ç) ve (d) bentlerinin uygulanmasında, cezanın üst ve alt kademeleri ağır ya da hafif ceza sayılmaz.

(4) Bu Kanun hükümleri sözleşmeli subay, sözleşmeli astsubay ve uzman erbaşlar ile sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erlerin kendi kanunlarında düzenlenen meslekten ayırmaya ilgili hükümlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(5) Devlet memurluğundan çıkarma ya da meslekten çıkarma cezalarından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olanlar, uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından başlayarak beş yıl, diğer cezaların uygulanmasından başlayarak on yıl geçtikten sonra, atamaya yetkili amire başvurarak verilmiş olan disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesini

isteyebilir. İlgilinin bu süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse söz konusu ceza özlük dosyasından silinir.

AÇIKLAMA:

“Madde ile, disiplinsizliklere uygulanacak cezalar, uyarma, kınama, aylıktan kesme, kısa süreli durdurma, uzun süreli durdurma, meslekten çıkarma ve Devlet memurluğundan çıkarma olarak belirlenmektedir.

Personelin meslek içi performans durumunun hakkında yürütülen soruşturma sonucunda verilecek disiplin cezalarının belirlenmesinde etkili olabilmesi amacıyla alt cezaların uygulanabileceği bu madde ile hükme bağlanmaktadır.

Tekerrür veya hafif cezaya ilişkin hükümlerin uygulanmasında, bir cezanın üst ve alt kademelerinin, ağır ya da aşağı derecede ceza sayılmaması hüküm altına alınmaktadır.

Disiplinsizlik teşkil eden bir fiilden dolayı cezalandırılmak esas olsa dahi, geçmiş yıllarda Devlet memurluğundan ya da meslekten çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olanlar hakkında, uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından başlayarak beş yıl, diğer cezaların uygulanmasından başlayarak on yıl geçtikten sonra özlük dosyasından silinebilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Cezalandırılmaktan daha ziyade ıslah etmenin ön plana çıkarılması ile hata yapan personele böyle bir hak tanınarak meslek içi disiplinin aksatılmadan devam edilmesi, verilen disiplin cezalarının personelin tüm meslek hayatı boyunca etkili olmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. (Madde Gereğesi)”

I- GENEL AÇIKLAMA:

1. Personele verilebilecek disiplin cezalarının türleri:

Maddenin birinci fıkrasında, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeline verilebilecek disiplin cezaları ile yerine getirilme şekilleri tek tek sayılmak suretiyle gösterilmiştir.

Kanunun 3/1-f maddesine göre disiplin cezası; Disiplinsizlik nedeniyle disiplin amirleri veya kurulları tarafından verilen ve bu Kanunda gösterilen yaptırımları ifade eder.

Bu Kanuna göre disiplin cezasını verecek olan disiplin amirinin, disiplin cezası verilecek personelden makam, rütbe veya kıdemce büyük olması ve amir konumunda bulunması gerekir.(md. 13/1).

Disiplin amirleri, disiplin amiri oldukları her rütbe ve derecedeki tüm personel hakkında disiplin soruşturması açabilir (md. 13/4). Kaymakamlar ilçe, valiler il teşkilatındaki diğer disiplin amirlerine göre en üst disiplin amiridir. Valiler kaymakamlara, Bakan ise Emniyet Genel Müdürü, Jandarma Genel Komutanı ve Sahil Güvenlik Komutanı ile valilere göre bir üst disiplin amiridir(md. 13/3). Disiplin soruşturması yapma ve disiplin cezası verme görev ve yetkisi üst disiplin amirleri tarafından da kullanılabilir(md. 13/5). Bakanlık merkez, taşra ve bağlı kuruluşları personelinden görevlendirme, atama veya herhangi bir nedenle mensubu bulunduğu teşkilat dışında görev yapanlar hakkında disiplin soruşturması fiilen görevli olduğu teşkilat bünyesinde yapılır ve disiplin soruşturma dosyası bu Kanun hükümlerine göre işlem yapılmak üzere hakkında disiplin soruşturması yapılan personelin mensubu olduğu teşkilatın yetkili disiplin amiri ve kurullarına gönderilir(md. 13/6).

Disiplinsizlik yaptığı tespit edilen personele disiplin amiri tarafından bu Kanundaki esaslara uygun olarak disiplin cezası verilir(md. 15/1). Disiplin amiri olarak tayin edilen unvanlara ait görevleri vekâleten, ikinci görevle, geçici görevle veya kanunlarda yazılı diğer hallerde yetkili olarak yürütenler de bu görevi yürüttükleri sürece disiplin amirlerine tanınan yetkileri kullanabilirler(md. 15/2).

Maiyetinden birinin disiplinsizlik teşkil eden bir fiilini veya mesleğe aykırı tutum ve davranışını herhangi bir şekilde öğrenen disiplin amirleri, olayın araştırılmasının gerektiğine kanaat getirirse bizzat ya da yazılı olarak görevlendireceği soruşturmacılar vasıtasıyla disiplin soruşturması yapar(md. 14/1).

Soruşturmacının soruşturma raporunda fiil veya hâlin uyarma, kınama veya aylıktan kesme cezasını gerektirdiği yönünde soruşturma raporu düzenlenmiş, disiplin amiri de aynı kanaatte ise faile kendisi ceza verir.

Kısa veya uzun süreli kademe ilerlemesinin durdurulması, meslekten çıkarma veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren bir fiil veya hâl dolayısıyla başlatılan disiplin soruşturması sonucunda elde edilen delillerin bir disiplin cezası vermeye yeterli olmadığı ya da disiplin cezası zamanaşımının dolduğu kanaatine ulaşan disiplin âmirince "disiplin cezası verilmesine yer olmadığı" yönünde karar verilmesi gerekir. Bu durumda disiplin âmirinin disiplin dosyasını ilgili kurullara göndermesine gerek yoktur.

Atanan soruşturmacı fiilin, kısa süreli kademe ilerlemesinin durdurulması, uzun süreli kademe ilerlemesinin durdurulması, meslekten çıkarma veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektirdiği yönünde soruşturma raporu düzenlemişse, disiplin âmiri de aynı kanaatte ise dosyayı bir üst teklif yazısı ekinde dizi pusulasına bağlayarak ilgili disiplin kuruluna gönderir.

Soruşturmacının soruşturma raporunda fiil veya hâlin uyarma, kınama veya aylıktan kesme cezasını gerektirdiği yönünde soruşturma raporu düzenlemesine rağmen, disiplin amirinin fiilin kademe ilerlemesinin durdurulması, meslekten çıkarma veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektirdiği kanaatinde olması hâlinde, gerekçeli teklif yazısı ekinde dizi pusulasına bağladığı soruşturma pusulasını ilgili disiplin kuruluna göndermesi gerekir.

Soruşturma konusu fiil veya hâller birden fazla disiplin cezasını gerektiriyorsa, disiplin âmiri kendisinin verebileceği disiplin cezalarına (uyarma, kınama ve aylıktan kesme) ilişkin konularda kararını verir. Ancak ilgilinin kademe ilerlemesinin durdurulması, meslekten çıkarma veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiilleri varsa, bu durumda her iki eylemine ilişkin iki ayrı kurulda işlem yapılacağından her ikisine ilişkin ayrı ayrı soruşturma dosyası hazırlanması, ayrı ayrı soruşturma raporu düzenlenmesi ve ayrı ayrı teklif hazırlanması gerekir.¹

¹ Adalet Bk.İğİ, Disiplin Soruşturması Ders Notu, <https://edb.adalet.gov.tr>

Emniyet Genel Müdürlüğü personeline resen disiplin cezası vermeye yetkili olanlar, disiplin cezası verilecekler ile verebilecekleri cezalar ekli (3) sayılı çizelgede, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeline resen disiplin cezası vermeye yetkili olanlar, disiplin cezası verilecekler ve verebilecekleri cezalar ekli (4) sayılı çizelgede gösterilmiştir(md. 13/2). Bu çizelgelere göre, resen disiplin cezası vermeye yetkili olanlar uyarma, kınama ve aylıktan kesme disiplin cezalarını verebilirler. Diğer cezalar disiplin kurulu ya da yüksek disiplin kurulunca verilir.

Emniyet teşkilatında, disiplin ve soruşturma işlerinde kanunlarla verilen görevleri yapmak üzere, illerde, eğitim ve öğretim kurumlarında birer polis disiplin kurulu, merkezde ayrıca Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Disiplin Kurulu ve Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu oluşturulur(md. 16/1). Emniyet teşkilatı disiplin kurullarının disiplin cezası verebilecekleri personel ve uygulamaya yetkili oldukları cezalar ise 17 inci maddede gösterilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığı merkez ve taşra teşkilatlarında kurulacak disiplin kurulları ise, 19 uncu maddesinde gösterilmiştir(md. 19). Bunlar;

- İl jandarma disiplin kurulu,
- Eğitim ve öğretim kurumlarındaki disiplin kurulları,
- Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi personeli için Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Disiplin Kurulu,
- Asayiş kolordu komutanlıkları, komando tugay komutanlıkları, komando alay komutanlıkları, Jandarma Komando Özel Asayiş ve Kurtarma Tugay Komutanlığı, eğitim tugay ve birlik komutanlıkları disiplin kurulları,
- Jandarma Genel Komutanlığı Merkez Disiplin Kurulu
- Jandarma Genel Komutanlığı Yüksek Disiplin Kuruludur.(md.19).

Sahil Güvenlik Komutanlığı disiplin kurulları ise 22 inci madde de gösterilmiştir. Sahil Güvenlik Komutanlığı merkez ve taşra teşkilatlarında aşağıdaki disiplin kurulları bulunur:

- Bölge komutanlığı disiplin kurulu,
- Eğitim ve öğretim kurumlarında disiplin kurulları,
- Sahil Güvenlik Hava Komutanlığı disiplin kurulu,
- Sahil Güvenlik Komutanlığı Merkez Disiplin Kurulu,
- Sahil Güvenlik Komutanlığı Yüksek Disiplin Kurulu.

Jandarma teşkilatı disiplin kurullarının disiplin cezası verebilecekleri personel ve uygulamaya yetkili oldukları cezalar ise 20 inci maddede gösterilmiştir(md. 20). Sahil Güvenlik Komutanlığı merkez ve taşra teşkilatlarında oluşturulacak disiplin kurulları 22 inci maddede, Sahil güvenlik teşkilatı disiplin kurullarının disiplin cezası verebilecekleri personel ve uygulamaya yetkili oldukları cezalar ise 23 üncü maddede gösterilmiştir.

Emniyet Genel Müdürü, Jandarma Genel Komutanı ve Sahil Güvenlik Komutanının disiplin cezasını gerektiren fiilleri hakkında ise, Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulunca karara bağlanır(md.25). Disiplin amirlerinin ceza yetkileri çizelgeleri şöyledir:

(3) SAYILI ÇİZELGE
EMNİYET PERSONELİ DİSİPLİN AMİRLERİNİN CEZA YETKİLERİ

	Uyarma	Kınama	Aylıktan Kesme
Ceza verilecek personelin rütbesi Ceza verecek disiplin amirlerinin rütbe ve makamları	Her rütbe ve her sınıftan personele	Her rütbe ve her sınıftan personele	Her rütbe ve her sınıftan personele
Kriminal Laboratuvar Müdürü, Özel Harekât Müdürü, Şube Müdürü, İlçe Emniyet Müdürü, İlçe Emniyet Amiri ve Polis Merkezi Amiri	Verebilir	Verebilir	3 güne kadar
Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Eğitim ve Öğretim Kurumu Müdürleri, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürleri, İl Emniyet Müdürleri, Kaymakamlar	Verebilir	Verebilir	10 güne kadar
Teftiş Kurulu Başkanı, Başkanlar	Verebilir (1. Sınıf Emniyet Müdürleri hariç)	Verebilir (1. Sınıf Emniyet Müdürleri hariç)	10 güne kadar (1. Sınıf Emniyet Müdürleri hariç)
Emniyet Genel Müdürü, Valiler	Verebilir	Verebilir	15 güne kadar
Bakan	Verebilir	Verebilir	15 güne kadar

4) SAYILI ÇİZELGE*

JANDARMA VE SAHİL GÜVENLİK PERSONELİ DİSİPLİN AMİRLERİNİN CEZA YETKİLERİ

	Uyarma	Kınama	Aylıktan kesme
Ceza verilecek personelin rütbe ve statüsü	Her rütbe ve her sınıftan personele	Her rütbe ve her sınıftan personele	Her rütbe ve her sınıftan personele
Ceza verecek disiplin amirlerinin rütbe ve makamları			
Uzm. Erb., Söz. Erb. ve Erb. (Müfrez görev yaptıkları sürece)			
Uzm. J., Asteğmen, Teğmen, Astsb. Çvş., Astsb. Kd. Çvş.	Verebilir	Verebilir	-
Astsb. Çvş. ve Astsb. Kd. Çvş. hariç astsubaylar ile üsteğmen ve yüzbaşı	Verebilir	Verebilir	3 güne kadar
Bnb., Yb., Ş. Md., D. Bşk.**	Verebilir	Verebilir	3 güne kadar
Kaymakam/Albay	Verebilir	Verebilir	10 güne kadar
Tümg./Tüma., Tuğg./Tuğa.	Verebilir	Verebilir	10 güne kadar
Vali/Müsteşar, Korg./Kora.	Verebilir	Verebilir	15 güne kadar
İçişleri Bakanı, Org./Ora.	Verebilir	Verebilir	15 güne kadar

*Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi öğrencileri hariç

** Rütbeli personel dışındaki şube müdürü ve daire başkanı

7068 sayılı Kanunda gösterilmiş olan yaptırımların türleri; Emniyet Genel Müdürlüğü için emniyet teşkilatında çalışan her sınıftan memur ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilatlarında görev yapan subay, astsubay, sözleşmeli subay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erler ile diğer sınıflardaki memurlar açısından olmak üzere Kanunun 7 inci maddesinde gösterilmiş olan disiplin cezalarıdır.

Bu personel, bir ücret karşılığı olarak sayılan kurumlarda hizmet ifa eden kişilerdir. Bu personele verilebilecek disiplin cezaları ağırlık derecesine göre maddenin 1 inci fıkrasında gösterilmiştir. Bunlar şunlardır:

- a) Uyarma cezası
- b) Kınama cezası
- c) Aylıktan kesme cezası
- ç) Kısa süreli durdurma
- d) Uzun süreli durdurma
- e) Meslekten çıkarma
- f) Devlet memurluğundan çıkarma

Maddenin 1 inci fıkrasında gösterilen bu cezalar, niteliklerine göre, en hafifi uyarma cezası olmak üzere aşağıya doğru derece derece ağırlaşarak yazılmıştır. Buradaki sıralamadan da anlaşılacağı üzere, bir altta yer alan ceza, bir üstteki cezaya göre daha ağır nitelikte bir ceza olarak belirlenmiştir.

657 sayılı DMK.nun 125 inci maddesinde ise, devlet memurlarına verilebilecek disiplin cezalarının türleri gösterilmiştir. Bunlar sırasıyla; uyarma, kınama, aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve devlet memurluğundan çıkarma cezalarıdır.

7068 sayılı Kanununun 7/1 inci maddesinde, DMK.nun 125 inci maddesinde gösterilen beş adet disiplin cezasına ilave olarak meslekten çıkarma disiplin cezası da eklenmiştir.

Ancak kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, kısa süreli durdurma ve uzun süreli durdurma olarak iki ayrı başlıkta düzenlenmiş, kademe ilerlemesinin durdurulması ifadesi yerine kısa süreli durdurma ve uzun süreli durdurma olarak ifade edilmiştir.

Kısa süreli durdurma; Personelin bulunduğu kademede ilerlemesinin dört, altı veya on ay süre ile durdurulmasıdır(md. 7/1-ç). Uzun süreli durdurma ise; Personelin

bulunduğu kademe ilerlemesinin oniki, onaltı, yirmi veya yirmidört ay süre ile durdurulmasıdır(md. 7/1-d).

Esasen Kanunun 34 üncü maddesinin 2 inci fıkrası; 657 sayılı Kanundaki kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının, bu Kanundaki uzun süreli durdurma cezası gibi telakki edileceğini ve uygulanacağını ifade etmektedir.

2. **Disiplin ceza türleri ve özellikleri:**

7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hk.K.nun 7 inci maddesinin 1 inci fıkrası, personele verilebilecek olan ve Kanunun bu maddesinde tek tek sayılmak suretiyle gösterilen disiplin cezalarının yerine getirilme şekillerine de yer vermiştir.

Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezası disiplin amirleri ve Kanunun 17, 20 ve 23 üncü maddelerinde yetkileri gösterilen disiplin kurullarınca verilir.

Kısa süreli durdurma, uzun süreli durdurma, meslekten çıkarma ve Devlet memurluğundan çıkarma disiplin cezalarında disiplin amirleri yetkili değildir. Şöyle ki;

Emniyet Genel Müdürlüğü disiplin kurulları:

-İl polis disiplin kurulları, kuruldukları il emniyet kadrosundaki polis memurları, çarşı ve mahalle bekçileri ile emniyet hizmetleri sınıfı dışındaki memurlara bütün disiplin cezalarını, komiser yardımcısı, komiser ve başkomiserlere meslekten çıkarma cezası dışında kalan diğer disiplin cezalarını, eğitim ve öğretim kurumlarındaki polis disiplin kurulları, kurum kadrosunda görevli polis memuru ve emniyet hizmetleri sınıfı dışındaki memurlar ile kurumda öğrenim gören polis memuru ve adaylarına bütün disiplin cezalarını verebilir.

-Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Disiplin Kurulu; Genel Müdürlük, il, eğitim ve öğretim kurumları kadrolarındaki emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarından 8 inci meslek derecesinden 5 inci meslek derecesine (bu derece dahil) kadar olan personele meslekten çıkarma cezası dışında kalan diğer disiplin cezalarını, İl emniyet kadrolarındaki komiser yardımcısı, komiser ve başkomiserler hakkında meslekten çıkarma cezasını, Emniyet Genel Müdürlüğü merkez teşkilatı ile eğitim ve öğretim

kurumları kadrolarındaki komiser yardımcısı, komiser, başkomiserler ile Emniyet Genel Müdürlüğü merkez teşkilatında görevli polis memurları ve emniyet hizmetleri sınıfı dışındaki memurlara bütün disiplin cezalarını verebilir.

-Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulu, emniyet hizmetleri sınıfında bulunanlardan, Genel Müdürlük, il, eğitim ve öğretim kurumları kadrolarındaki 8 inci meslek derecesinden 5 inci meslek derecesine (bu derece dahil) kadar olan personel hakkında meslekten çıkarma cezasını, Genel Müdürlük, il, eğitim ve öğretim kurumları kadrolarındaki 1 inci, 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü meslek derecelerinde bulunan personel hakkında durdurma cezaları ile daha alt cezaları verebilir(md. 17/1). Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatındaki tıbbi, teknik ve mali hizmetler veren şube müdürlükleri ve daha üst kadrolara, emniyet hizmetleri sınıfı dışından atama yapılması halinde, bu kadrolara atananlar hakkında; meslekten çıkarma cezası dışındaki disiplin cezaları Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulunca verilir(md. 17/3).

-Emniyet hizmetleri sınıfında bulunanlardan 1 inci, 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü meslek derecelerindeki personel hakkında meslekten çıkarma cezası vermeye Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulu yetkilidir(md. 17/2). Emniyet Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatındaki tıbbi, teknik ve mali hizmetler veren şube müdürlükleri ve daha üst kadrolara, emniyet hizmetleri sınıfı dışından atama yapılması halinde, bu kadrolara atananlar hakkında; meslekten çıkarma cezası Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulunca verilir(md. 17/3).

Jandarma teşkilatı disiplin kurulları:

-İl jandarma disiplin kurulu il jandarma, ilçe jandarma ve geçici bölge komutanlıklarındaki, yüzbaşı ve altı rütbelerdeki subay, astsubay, uzman jandarma ve diğer sınıflardaki memurlara meslekten çıkarma ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan diğer disiplin cezalarını, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erlere Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını verebilir.

- Eğitim ve öğretim kurumlarında disiplin kurulları, kurum kadrosunda görevli ya da kurumda öğrenim gören, yüzbaşı ve altı rütbelerdeki subay, astsubay, uzman jandarma ve diğer sınıflardaki memurlara meslekten çıkarma cezası ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan diğer disiplin cezalarını, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erlere Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını verebilir.

-Asayiş kolordu komutanlıkları, komando tugay komutanlıkları, komando alay komutanlıkları, Jandarma Komando Özel Asayiş ve Kurtarma Tugay Komutanlığı, eğitim tugay ve birlik komutanlıkları disiplin kurulu, komutanlıklar bünyesinde bulunan yüzbaşı ve altı rütbelerdeki subay, astsubay, uzman jandarma ve diğer sınıflardaki memurlara meslekten çıkarma cezası ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan diğer disiplin cezalarını, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erlere Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını verebilir.

-Jandarma Genel Komutanlığı Merkez Disiplin Kurulu, Genel Komutanlık merkez teşkilatında görevli yüzbaşı ve altı rütbelerdeki subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve erlere ve diğer sınıflardaki memurlara Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını, Genel Komutanlık merkez teşkilatı ile asayiş kolordu komutanlıkları, komando tugay komutanlıkları, komando alay komutanlıkları, Jandarma Komando Özel Asayiş ve Kurtarma Tugay Komutanlığı, eğitim tugay ve birlik komutanlıkları, il jandarma, ilçe jandarma ve geçici bölge komutanlıkları, eğitim ve öğretim kurumları kadrolarında bulunan binbaşı ve yarbay rütbelesindeki subaylara meslekten çıkarma cezası ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası hariç diğer disiplin cezalarını, Asayiş kolordu komutanlıkları, komando tugay komutanlıkları, komando alay komutanlıkları, Jandarma Komando Özel Asayiş ve Kurtarma Tugay Komutanlığı, eğitim tugay ve birlik komutanlıkları, il jandarma, ilçe jandarma ve geçici bölge komutanlıkları, eğitim ve öğretim kurumları kadrolarında bulunan yüzbaşı ve altı rütbelerdeki subay, astsubay, uzman jandarma ve diğer sınıflardaki memurlara meslekten çıkarma cezasını verebilir.

-Jandarma Genel Komutanlığı Yüksek Disiplin Kurulu, Genel Komutanlık merkez teşkilatı, asayiş kolordu komutanlıkları, komando tugay komutanlıkları, komando alay

komutanlıkları, Jandarma Komando Özel Asayiş ve Kurtarma Tugay Komutanlığı, eğitim tugay ve birlik komutanlıkları, il jandarma, ilçe jandarma ve geçici bölge komutanlıkları, eğitim ve öğretim kurumları kadrolarında bulunan binbaşı ve yarbay rütbelerindeki subaylara meslekten çıkarma cezasını, Genel Komutanlık merkez teşkilatı, asayiş kolordu komutanlıkları, komando tugay komutanlıkları, komando alay komutanlıkları, Jandarma Komando Özel Asayiş ve Kurtarma Tugay Komutanlığı, eğitim tugay ve birlik komutanlıkları, il jandarma, ilçe jandarma ve geçici bölge komutanlıkları, eğitim ve öğretim kurumları kadrolarında bulunan albay rütbesinde bulunanlara meslekten çıkarma cezası ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını verebilir(md. 20/1).

- Bakanlık yüksek disiplin kurulu; Genel Komutanlık merkez teşkilatı, asayiş kolordu komutanlıkları, komando tugay komutanlıkları, komando alay komutanlıkları, Jandarma Komando Özel Asayiş ve Kurtarma Tugay Komutanlığı, eğitim tugay ve birlik komutanlıkları, il jandarma, ilçe jandarma ve geçici bölge komutanlıkları, eğitim ve öğretim kurumları kadrolarında bulunan; albay rütbesindeki personele meslekten çıkarma cezasını, generaller hakkında tüm disiplin cezalarını vermeye yetkilidir(md. 20/2).

Sahil güvenlik teşkilatı disiplin kurulları:

- Bölge komutanlığı disiplin kurulu; Bölge komutanlığı ve bağlı olan komutanlıklar ile bölgedeki diğer komutanlıklardaki bölge komutanı ve amiraller hariç subaylar, astsubaylar ve diğer sınıflardaki memurlara meslekten çıkarma cezası ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını, bölge komutanlığı ve bağlı olan komutanlıklar ile bölgedeki diğer komutanlıklardaki uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erlere Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını verebilir.

- Eğitim ve öğretim kurumları disiplin kurulu; kurum komutanlığı ve bağlı olan komutanlıklar ile bölgedeki diğer komutanlıklarda görevli öğretim komutanı ve amiraller hariç, öğrenim gören ve görevli subaylar, astsubaylar ve diğer sınıflardaki memurlara

meslekten çıkarma cezası ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını, kurum komutanlığı ve bağlı olan komutanlıklar ile bölgedeki diğer komutanlıklarda görevli veya öğrenim gören uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erlere Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını verebilir.

- Sahil Güvenlik Hava Komutanlığı Disiplin Kurulu; Hava komutanlığı ve bağlı olan komutanlıklar ile bölgedeki diğer komutanlıklardaki hava komutanı ve amiraller hariç subaylar, astsubaylar ve diğer sınıflardaki memurlara meslekten çıkarma ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını, hava komutanlığı ve bağlı olan komutanlıklar ile bölgedeki diğer komutanlıklardaki uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erlere Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını verebilir.

- Sahil Güvenlik Komutanlığı Merkez Disiplin Kurulu; Komutanlık merkez teşkilatında görevli komutan yardımcılar, başkanlar ve amiraller hariç subaylar, astsubaylar ve diğer sınıflardaki memurlara meslekten çıkarma cezası ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını, komutanlık merkez teşkilatında görevli uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erlere Devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını verebilir.

- Sahil Güvenlik Komutanlığı Yüksek Disiplin Kurulu; 23 üncü maddenin birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinin (1) numaralı alt bentlerinde sayılanlara meslekten çıkarma cezasını, komutanlık merkez teşkilatında görevli komutan yardımcılar, başkanlar ve amiraller hariç subaylar, astsubaylar ve diğer sınıflardaki memurlara meslekten çıkarma cezasını, amiral rütbesinde olmadıkları takdirde bölge komutanı, Eğitim ve Öğretim Komutanı, Hava Komutanı, merkez teşkilatında görevli komutan yardımcılar ve başkanlar hakkında memuriyetten çıkarma cezası dışında kalan disiplin cezalarını verebilir.

- Bakanlık Yüksek Disiplin Kurulu; Sahil Güvenlik Komutanlığı merkez teşkilatı, bölge komutanlıkları, eğitim ve öğretim kurumları, Hava Komutanlığı ile bunlara bağlı

komutanlıklar ve bağılıları kadrolarında bulunan amiraller hakkında tüm disiplin cezalarını vermeye yetkilidir.

7. Maddenin 1 inci fıkrasında gösterilen ve Emniyet Genel Müdürlüğü için emniyet teşkilatında çalışan her sınıftan memur ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilatlarında görev yapan subay, astsubay, sözleşmeli subay, sözleşmeli astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve sözleşmeli erler ile diğer sınıflardaki memurlara verilebilecek bu disiplin cezaları hakkında bazı genel bilgiler aşağıda açıklanmıştır:

A. UYARMA CEZASI:

Maddenin birinci fıkrasının a bendinde, disiplin cezası olarak verilebilecek cezaların en hafif derece de olanı (Uyarma Cezası) gösterilmiştir. Uyarma cezası; Personele görevinin icrasında veya hal ve hareketlerinde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir(md.7/1-a). Bu ifade şekli, aynı zamanda cezanın nasıl infaz edileceğini de göstermektedir. Bu ceza disiplin amirleri ve disiplin kurulları tarafından verilebilen bir cezadır.

Uyarma ceza ayrıca, 657 sayılı DMK.nun 125/1-A maddesinde tanımlanmış ve uyarmanın; Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesi olduğu ifade edilmiştir. 6413 sayılı TSK. Dis.K.nun 12/1 inci maddesinde uyarma cezası; personele, görevinin icrasında veya hâl ve hareketlerinde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesi olarak tanımlanmıştır.

Uyarma, ilk resmi disiplin hareketidir. Kanunda uyarma cezasını öngören hallerin herhangi birine dayanan bir uyarma (ya da kınama) cezası, görüş açıklayan, danışma veya hazırlık çalışması niteliğinde veya idarenin iç işleyişi ile ilgili kararlardan değildir. Hiyerarşik amir tarafından yazılı olarak verilmektedir. Bu sebepten ötürü bu cezaya "manevi ceza" diyen yazarlar da mevcuttur.² Bu görüşe göre aylıktan kesme cezasında,

² Pirler, Orhan: Açıklamalı ve Uygulamalı Devlet Memurları Kanunu, Er-Tu Matbaası, 1980 , s.371; Kılınç, Ahmet: "Devlet Memurları Kanununda Düzenlenen Disiplin Suç ve Cezaları", Temmuz 2003, http://www.turkhukusitesi.com/makale_97.htm,

yaptırım görünüşte maddi bir menfaatten yoksun bırakma biçiminde ortaya çıkarken, uyarma (ve kınama) cezalarında yaptırım manevi kişilik üzerinde gerçekleşmektedir. Her ikisinin ortak yönü ise, cezanın özü olarak üzücü ve acı verici nitelikleridir.³

Disiplin cezalarının en hafifi olan uyarma disiplin cezası, cezayı verecek yetkililer ve fail tarafından hafife alınmamalıdır. Zira bu cezayı alan personelin meslek yaşantısı içerisinde çeşitli sıkıntılara sebebiyet vereceği açıktır. Zira disiplin cezalarının idari işlemlere etkisi kaçınılmazdır.

Maiyetinden birinin disiplinsizlik teşkil edebilecek bir fiilini veya mesleğe aykırı tutum ve davranışını herhangi bir şekilde öğrenen disiplin amiri, olayın araştırılması gerektiğine kanaat getirirse, yazılı olarak görevlendireceği soruşturmacılar vasıtasıyla ya da şahsen disiplin soruşturması yapacak (md. 14/1) ve bunun sonucunda, personelin görevinin icrasında veya hâl ve hareketlerinde Kanununun 8/1 inci maddesinde yazılı fiil ve hallere ilişkin bir durum tespit ederse, yani disiplinsizliğin söz konusu olduğunu tespit ederse, kendisine uyarma disiplin cezası verebilecektir(md. 15/1). Bu durumda disiplin amiri, ilgilinin bu konularda daha dikkatli olması gerektiğini kendisine yazı ile bildirmesi gerekir.

Fıkra da yer alan tarife göre uyarma cezası, personele, görevinin icrasında veya hâl ve hareketlerinde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir. Burada karşımıza çıkan birinci hal, görevin icrası kavramıdır. Bununla, askeri personelin öncelikle görevinin yerine getirilmesi esnasında dikkatli davranmakla yükümlü kılındığı görülmektedir. Tanımda belirtilen ikinci hal ise; görevin icrasına ilişkin olmasa dahi, failin hâl ve hareketlerinde de (davranışlarında) dikkatli olması gereklidir. Bunlara uymayan yani bu kurallara aykırı davranış şekli uyarma cezasını gerektiren disiplinsizlik oluşturur ve bu sebeple ilgili uyarma cezası ile cezalandırılabilir. Fıkra da belirtilen ve ilgili

³ İl Han Özay, İdari Yaptırımlar, İstanbul, İÜHF Yayınları, No: 691,1985, s. 23; Şanlı, Yeliz: Anayasa Değişikliğinin Uzanamadığı Yer: Uyarma Ve Kınama Cezalarının Yargısal Denetimi Ve Bir Danıştay Kararı, TBB Dergisi, Sayı 70, 2007, s.118

personelden beklenen dikkatin derecesi, personelin yerine getirdiği hizmetin gerektirdiği makul bir dikkattir.

Maddenin birinci fıkrasında gösterilen uyarma cezasında, ilgili personelin kusurlu davranışının vuku bulması şart değildir. Oysa, bu maddenin ikinci fıkrasında tarif edilen kınama cezasında; 8/2 nci maddede sayılan disiplinsizliklerin veya bunlara benzer olanların işlenmesi halinde verilecek kınama cezasında failin "kusurlu bir hareket"ın varlığı, ön koşuldur.

Bu ceza, Kanunun 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasında gösterilen fiillerin işlenmiş olması durumunda 3 ve 4 sayılı Disiplin Amirlerinin Ceza Yetkilerini Gösteren Çizelgeye göre verilir. 3 sayılı çizelge, emniyet personeli için, 4 sayılı çizelge Jandarma ve Sahil Güvenlik personeli disiplin amirlerinin ceza yetkilerini düzenlemektedir.

Uyarma cezalarının uygulanmasından başlayarak beş yıl geçtikten sonra, atamaya yetkili amire başvurarak verilmiş olan disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir. İlgilinin bu süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse söz konusu ceza özlük dosyasından silinir.(7068 SK. 7/5).

Görüldüğü üzere, ilgililerin başvuruları üzerine söz konusu cezalarının özlük dosyalarından silinebileceği hüküm altına alınmıştır. Bu sebeple, söz konusu ceza ile cezalandırılan ve cezanın verildiği tarihten itibaren üzerinden 5 yıl geçen kişilerin, başvuruda bulunmalarına gerek kalmadan, söz konusu cezaların özlük dosyalarından silindiğini düşünmemeleri ve bizzat atamaya yetkili amire başvuru yaparak cezanın şahsi dosyasından silinmesini istemeleri gerekir.

7068 sayılı Kanunda belirlenmiş ve uyarma cezasıyla yaptırıma bağlanmış fiillerin sahil güvenlik personelince yurtdışı liman ziyaretlerinde veya Türk karasuları dışında işlenmesi halinde, uyarma cezası gerektiren fiillerde meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığı da dikkate alınarak aylıktan kesme, kısa veya uzun süreli durdurma cezası verilebileceği yönünde bkz: 7068 SK. 10/13

Kanunun 12 inci maddesindeki "Disiplin ceza puanına bağlı olarak meslekten çıkarma cezası verilmesi"nde, ceza puanlarının hesaplanması usulü Emniyet Genel

Müdürlüğü personeli için Kanuna ekli (1) sayılı çizelgede, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için ekli (2) sayılı çizelgede gösterilmiştir(md. 12/3). Buna göre her bir uyarma cezası 1 ceza puanı olarak hesaplanacaktır.

Emniyet personeli disiplin ceza puanları şöyledir:

CEZANIN CİNSİ	CEZA PUANI
Uyarma	1
Kınama	2
Aylıktan kesme	3
Kısa süreli durdurma	4
Uzun süreli durdurma	5

Jandarma ve sahil güvenlik personeli disiplin ceza puanları ise şöyledir:

CEZANIN CİNSİ	CEZA PUANI
Uyarma	1
Kınama	2
Aylıktan kesme	3
Kısa süreli durdurma karşılığı aylıktan kesme	5
Uzun süreli durdurma karşılığı aylıktan kesme	6

Uyarma cezasının gerektiren fiiller;

Kanununun 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasında tek tek sayılmak suretiyle gösterilmiştir. Bunlar;

a. Silahını, araç ve gerecini, giyim ve kuşamını temiz tutmamak, çalıştığı yerin temizliğine özen göstermemek.

b. Yetkili makamlarca belirlenmiş tasarruf tedbirlerine riayet etmemek veya kullanımına sunulan kamu kaynaklarının kullanılmasında gösterilmesi gereken makul seviyedeki özeni göstermemek.

c. İzinsiz veya kurumunca kabul edilebilir özrü olmaksızın belirli zamanda yapılması gereken faaliyetlere geç kalmak.

ç. (Mülga:18/10/2018-7148/36 md.)

d. Özürsüz veya izinsiz olarak mesaiye geç gelmek veya erken ayrılmak ya da günlük mesai saatlerine riayet etmemek.

e. Nezaket kurallarına aykırı tavır ve davranışlarda bulunmak.

f. Emrin icrası veya sonuçları ile katılım sağlanan toplantılarla ilgili olarak görevlendirme yapan amire bilgi vermemek.

g. Usulüne uygun olarak kendisine verilmiş olan bir emir üzerine; emrin uygun olmadığı, yanlış verildiği, yapılamayacağı ve benzeri şekillerde amirini alenen eleştirmek veya amire karşı itirazda bulunmak (Amir tarafından karar verilene kadar astın fikrini savunması veya emrin kanunsuz olduğu hususundaki kanaatini belirtmek için amire yaptığı itiraz bu kapsamda disiplinsizlik teşkil etmez.).

Bu Kanunda belirlenmiş ve bir disiplin cezasıyla yaptırıma bağlanmış fiillerin Sahil Güvenlik personelince yurtdışı liman ziyaretlerinde veya Türk karasuları dışında işlenmesi halinde, uyarma ve kınama cezası gerektiren fiillerde meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığı da dikkate alınarak aylıktan kesme, kısa veya uzun süreli durdurma cezası; aylıktan kesme, kısa veya uzun süreli durdurma cezası gerektiren fiillerde ise yine meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığı dikkate alınarak meslekten çıkarma cezası verilebilir(md. 10/13).

İlgiliye verilecek olan uyarma cezası, tebliğ ile yürürlük kazanacak ve sonuçlarını bu aşamadan sonra doğuracaktır. Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller, kasden veya taksirle işlenebilir(md. 4/1). Keza bir fiilin uyarma cezası ile birlikte başka bir disiplinsizliği de oluşturması durumunda, ağır olan disiplin cezası verilir(md. 4/3).

Uyarma cezasını gerektiren bir fiilin diğer kanunlar kapsamında idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez(md. 4/4) Keza uyarma cezasını gerektiren bir disiplinsizliğinden dolayı ilgili

hakkında aynı zamanda yapılan adli soruşturma veya kovuşturma, bu fiil hakkında disiplin soruşturması ve tahkikat yapılmasını, disiplin cezası verilmesini ve bu cezanın yerine getirilmesini engellemez(md. 5).

Uyarma disiplinsizliğin disiplin amirleri tarafından öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanasına uğrar(md.29/1-a). Keza uyarma cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanasına uğrar(md. 29/2) Zamanasımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği tarihten itibaren işlemeye başlar(md. 29/3). Uyarma cezasına konu fiilin hatalı olarak vasıflandırıldığı veya düzeltilebilir bir şekil noksanlığı bulunduğu gerekçeleriyle disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, kararın kesinleştiği tarihteki yetkili disiplin kurulu veya disiplin amiri, kararın tebliğinden itibaren ceza verme yetki ve sorumluluğu kapsamında yeniden değerlendirme yapar(md. 29/4).

Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma disiplin cezalarına karşı, cezanın tebliğ edilmesinden itibaren on gün içinde itiraz edilebilir. Bakan ile disiplin kurullarının verdiği disiplin cezalarına karşı ise, ancak idari yargı yoluna başvurulabilir(md. 30/5).

İtiraz, bir üst disiplin amirine yazılı olarak yapılır. Ancak vali, Emniyet Genel Müdürü, Jandarma Genel Komutanı veya Sahil Güvenlik Komutanının doğrudan verdikleri disiplin cezalarına karşı Bakanlık Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz edilir. İtiraz üzerine Kurulun verdiği karar kesindir. Kaymakamın doğrudan verdiği disiplin cezalarına karşı ise valiyeye itiraz edilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen cezalar kesinleşir(md. 30/1). Uyarma cezasına karşı itiraz haklı görülürse itirazı inceleyen merci verilen cezayı tamamen kaldırabilir. İtiraz haklı görülmez ise ret olunur. Karar itiraz edene tebliğ edilerek kesinleşir(md. 30/3). İtiraz üzerine önceki cezadan daha ağır ceza verilemez(md. 30/4). Bakan ile disiplin kurullarının verdiği disiplin cezalarına karşı ancak idari yargı yoluna başvurulabilir(md. 30/5).

Disiplin amirleri ve kurulları tarafından savunma alınmadan uyarma cezası da verilemez(md. 31/1) Kesinleşen uyarma cezalarına karşı iptal davası açılabilir(md. 32/1). Dava açma süresi, kesinleşen cezanın personele tebliğinden itibaren başlar. Ancak Sahil Güvenlik Komutanlığının seyir halindeki gemi ve botlarında verilen cezalarda dava açma süresi, geminin bağlı bulunduğu üsse veya limana dönmesiyle başlar(md. 32/2).

2010 Anayasa değişikliği öncesinde memurlar disiplin soruşturmaları sonucu idari bir yaptırım ile karşılaştıklarında bunlardan, uyarma ve kınama cezası karşın idari yargı mercilerine başvuramıyordu. 2010 yılında ülkemizde bir anayasa değişikliği yapılarak uyarma ve kınama cezalarına da idari yargı yolu açılmıştır. Benzer hükümler daha sonra kabul edilen 7068 sayılı Kanunda da uygulama konusu olmuştur. 6413 sayılı Kanunda ise, uyarma ve kınama cezaları için dava yolu açık tutulmamıştır.

B. KINAMA CEZASI:

Personele görevinin icrasında veya hal ve hareketlerinde kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir(md. 7/1-b). Maddenin 1/b fıkrasındaki kınama cezası tanımlaması, kınama cezasının nasıl uygulanması gerektiğini de göstermektedir. Kınama cezası, uyarma cezasına göre bir derece daha ağır disiplinsizlikler için öngörülen bir ceza türüdür. Bu ceza disiplin amirleri ve disiplin kurulları tarafından verilebilen bir cezadır.

Kınama cezası ayrıca, 657 sayılı DMK.nun 125/1-B maddesinde tanımlanmış ve kınamanın; Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesi olduğu ifade edilmiştir. 6413 sayılı TSK. Dis.K.nun 12/2 inci maddesinde kınama cezası; personele, görevinin icrasında veya hâl ve hareketlerinde kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesi olarak tanımlanmıştır.

Bu ceza, Kanunun 8/2 maddesinde gösterilen fiil ve hallerin veya nitelik ve ağırlıkları itibariyle bunlara benzerlerin işlenmiş olması durumunda verilir.

Fıkra da yer alan tarife göre kınama cezası, personele, görevinin icrasında veya hâl ve hareketlerinde kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir. Birinci fıkra da gösterilen uyarma cezası ise; personele, görevinin icrasında veya hâl ve hareketlerinde daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesi olarak gösterilmiştir. Buradan çıkarılan

sonuç; kınama cezasını öngören disiplinsizliklerde kusurlu bir hareketin ön koşul olmasıdır. Oysa, uyarma cezasında kusurlu bir davranışa ihtiyaç duyulmamaktadır. Uyarma cezasında ise, ilgili personelin görevinin icrasında veya hal ve hareketlerinde daha dikkatli olması istenilmektedir.

Burada da karşımıza çıkan birinci hal, görevin icrası kavramıdır. Bununla, personelin (memurun) öncelikle görevinin yerine getirilmesi esnasında kusurlu davranışının kendisine yazı ile bildirilmesidir. Oysa uyarma cezasında sadece dikkatli davranmakla yükümlü kılındığının gösterilmesi gerekir. Bunun yanında, görevinin icrasında olmasa dahi, failin hal ve hareketlerinde de (davranışlarında) kusurlu davranış söz konusu ise kınama cezası verilebilir. Burada dikkat edilecek husus; kusurlu olan göreve ilişkin olsun olmasın tüm bu hal ve hareketlerin, Kanunun 8/2 nci maddesinde tek tek sayılmak suretiyle gösterilenlerden eylemlerden olması gerekir.

Buradan aynı zamanda şu sonucu çıkarabiliriz: Kanunun 8/2 inci maddesinde tek tek sayılmak suretiyle gösterilen disiplinsizliklerin cezalandırılmasında, maddede yer alan özel koşullar yanında, 7//1-b inci maddesindeki kınama cezası tanımına ilişkin unsurların da varlığı gerekecektir. Yani, görevinin icrasında veya hâl ve hareketlerinde kusurlu olunması gerekir.

Kanunda kınama cezasını öngören hallerin herhangi birine dayanan bir kınama (ya da uyarma) cezası, görüş açıklayan, danışma veya hazırlık çalışması niteliğinde veya idarenin iç işleyişi ile ilgili kararlardan değildir. Bu sebepten ötürü bu cezaya "manevi ceza" diyen yazarlar da mevcuttur.⁴ Bu görüşe göre aylıktan kesme cezasında, yaptırım görünüşte maddi bir menfaatten yoksun bırakma biçiminde ortaya çıkarken, kınama (ve uyarma) cezalarında yaptırım manevi kişilik üzerinde gerçekleşmektedir. Her ikisinin ortak yönü ise, cezanın özü olarak üzücü ve acı verici nitelikleridir.⁵

⁴ Pirlar, Orhan: Ag.e. s.371; Kılınç, Ahmet: A.g.e., http://www.turkhukuksitesi.com/makale_97.htm,

⁵ İl Han Özay, A.g..e., s. 23; Şanlı, Yeliz: A.g.e., s.118

İlgiliye verilecek olan kınama cezası, tebliğ ile yürürlük kazanacak ve sonuçlarını bu aşamadan sonra doğuracaktır. Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller, kasden veya taksirle işlenebilir(md. 4/1). Keza bir fiilin kınama cezası ile birlikte başka bir disiplinsizliği de oluşturması durumunda, ağır olan disiplin cezası verilir(md. 4/3). Kınama cezasını gerektiren bir fiil veya halin, diğer kanunlar kapsamında idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında kınama disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez(md. 4/4).

Kınama cezasını gerektiren bir fiilin diğer kanunlar kapsamında idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez(md. 4/4) Keza kınama cezasını gerektiren bir disiplinsizliğinden dolayı ilgili hakkında aynı zamanda yapılan adli soruşturma veya kovuşturma, bu fiil hakkında disiplin soruşturması ve tahkikat yapılmasını, disiplin cezası verilmesini ve bu cezanın yerine getirilmesini engellemez(md. 5).

Kurumda geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu bulunan ve iyi veya çok iyi derecede değerlendirme puanı alan personel için verilecek kınama cezasında bir derece hafif olan uyarma cezası uygulanabilir(Bkz.md. 7/2).

Bu Kanunda belirlenmiş ve bir disiplin cezasıyla yaptırıma bağlanmış fiillerin Sahil Güvenlik personeline yurtdışı liman ziyaretlerinde veya Türk karasuları dışında işlenmesi halinde, (uyarma ve) kınama cezası gerektiren fiillerde meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığı da dikkate alınarak aylıktan kesme, kısa veya uzun süreli durdurma cezası; aylıktan kesme, kısa veya uzun süreli durdurma cezası gerektiren fiillerde ise yine meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığı dikkate alınarak meslekten çıkarma cezası verilebilir(md. 10/13).

Kınama disiplinsizliğin disiplin amirleri tarafından öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md.29/1-a). Keza kınama cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md. 29/2) Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği,

kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği tarihten itibaren işlemeye başlar(md. 29/3). Kınama cezasına konu fiilin hatalı olarak vasıflandırıldığı veya düzeltilebilir bir şekil noksanlığı bulunduğu gerekçeleriyle disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, kararın kesinleştiği tarihteki yetkili disiplin kurulu veya disiplin amiri, kararın tebliğinden itibaren ceza verme yetki ve sorumluluğu kapsamında yeniden değerlendirme yapar(md. 29/4).

Disiplin amirleri tarafından verilen kınama disiplin cezalarına karşı, cezanın tebliğ edilmesinden itibaren on gün içinde itiraz edilebilir. Bakan ile disiplin kurullarının verdiği disiplin cezalarına karşı ise, ancak idari yargı yoluna başvurulabilir(md. 30/5).

İtiraz, bir üst disiplin amirine yazılı olarak yapılır. Ancak vali, Emniyet Genel Müdürü, Jandarma Genel Komutanı veya Sahil Güvenlik Komutanının doğrudan verdikleri disiplin cezalarına karşı Bakanlık Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz edilir. İtiraz üzerine Kurulun verdiği karar kesindir. Kaymakamın doğrudan verdiği disiplin cezalarına karşı ise valiye itiraz edilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen cezalar kesinleşir(md. 30/1). Kınama cezasına karşı itiraz haklı görülürse itirazı inceleyen merci verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilir. İtiraz haklı görülmez ise ret olunur. Karar itiraz edene tebliğ edilerek kesinleşir(md. 30/3). İtiraz üzerine önceki cezadan daha ağır ceza verilemez(md. 30/4). Bakan ile disiplin kurullarının verdiği disiplin cezalarına karşı ancak idari yargı yoluna başvurulabilir(md. 30/5).

Disiplin amirleri ve kurulları tarafından savunma alınmadan kınama cezası da verilemez(md. 31/1) Kesinleşen kınama cezalarına karşı iptal davası açılabilir(md. 32/1). Dava açma süresi, kesinleşen cezanın personele tebliğinden itibaren başlar. Ancak Sahil Güvenlik Komutanlığının seyir halindeki gemi ve botlarında verilen cezalarda dava açma süresi, geminin bağlı bulunduğu üsse veya limana dönmesiyle başlar(md. 32/2).

Kınama cezalarının uygulanmasından başlayarak beş yıl geçtikten sonra, atamaya yetkili amire başvurarak verilmiş olan disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesini

isteyebilir. İlgilinin bu süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse söz konusu ceza özlük dosyasından silinir(md. 7/5).

Kınama cezasının gerektiren fiiller şunlardır (md.8/2):

a. Görev sırasında veya dışında, mevzuat veya talimatlarla yasaklanan davranışlarda bulunmak.

b. Mevzuatta belirlenmiş usul ve kurallara riayet etmeden sözlü, yazılı veya elektronik olarak müracaat veya şikâyetle bulunmak.

c. Nöbeti teslimden sonra görev yerine özürsüz olarak geç dönmek,

ç. Bildirimleri süresi içerisinde yerine ulaştırmamak.

d. Mevzuat veya talimatlarla taşınmasına veya bulundurulmasına izin verilmiş olanlar dışında, mesleğin ciddiyeti ile bağdaşmayacak biçimde yüzük, bilezik, kolye, madalyon, rozet ve benzeri şeyleri takmak.

e. Görev sırasında veya dışında kendisi ile aynı rütbede çalışanlara veya mesai arkadaşlarına karşı saygısız davranmak.

f. Mevzuat ve talimatlarla kendisine tevdi edilmiş görevlerin gerektirdiği sorumluluğu üstlenmekten imtina ettiğini gösterecek tavır ve davranışlarda bulunmak.

g. Amirleri, üstleri, aynı rütbedeki veya çalışma arkadaşları hakkında ve onların bulunmadığı ortamlarda, onların işlem, eylem ve kişilikleri hakkında kötüleyici veya konuştuğu kişilerde kötü intiba bırakacak tarzda olumsuz sözler söylemek.

ğ. Zati demirbaş tabanca veya geçici olarak verilen demirbaş tabancanın üzerinde orijinalliğini bozacak boya, kaplama, gravür veya ciddiyetle bağdaşmayacak şekil, desen, resim ve karakter gibi değişiklikler yapmak.

h. Mevzuata veya mesleki teamüllere aykırı hitaplarda bulunmak.

ı. Bu fıkroda disiplinsizlik olarak saptanan eylem, işlem, tutum ve davranışlar dışında herhangi bir biçimde görevin takdir ve yerine getirilmesinde müsamaha ve savsaklama göstermek.

i. (Mülga:18/10/2018-7148/36 md.)

Bu Kanunda belirlenmiş ve bir disiplin cezasıyla yaptırıma bağlanmış fiillerin sahil güvenlik personeline yurtdışı liman ziyaretlerinde veya Türk karasuları dışında işlenmesi halinde, .. kınama cezası gerektiren fiillerde meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığı da dikkate alınarak aylıktan kesme, kısa veya uzun süreli durdurma cezası..verilebilir(md. 10/13).

Kanunun 12 inci maddesindeki "Disiplin ceza puanına bağlı olarak meslekten çıkarma cezası verilmesi"nde, ceza puanlarının hesaplanması usulü Emniyet Genel Müdürlüğü personeli için Kanuna ekli (1) sayılı çizelgede, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için ekli (2) sayılı çizelgede gösterilmiştir(md. 12/3). Buna göre her bir kınama cezası 2 ceza puanı olarak hesaplanacaktır.

Kınama cezasına ilişkin fiillerin işlendiğinin disiplin amiri tarafından öğrenildiği tarihten itibaren bir ay içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md.29/1-a). Disiplin cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md. 29/2). Kesinleşen uyarma disiplin cezalarına karşı iptal davası açılabileceği hk. bkz: md.32/1.

C. AYLIKTAN KESME CEZASI:

Maddenin 1/c fıkrasında aylıktan kesme cezası; "Disiplin cezası verilen personelin, fiilin ağırlık derecesine göre zam ve tazminatlar hariç brüt aylığından onbeş günlüğe kadar kesinti yapılması" şeklinde tarif edilmiş ve bu cezanın, aylığı tahakkuk ettiren birimce personelin aylığından kesilmek suretiyle yerine getirileceği, aylıktan kesmenin tam Türk Lirası üzerinden yapılacağı ve kuruşların dikkate alınmayacağı ifade olunmuştur.

Aylıktan kesme cezası ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125.maddesinin 1.fıkrasının (c) bendinde düzenlenmiştir. Buna göre; Aylıktan kesme, memurun, brüt aylığından 1/30 – 1/8 arasında kesinti yapılması olarak tanımlanmıştır.

6413 sayılı TSK Disiplin K.nun 12/4 üncü maddesi ise, "aylıktan kesme cezasını; disiplin cezası verilen personelin, sosyal güvenlik mevzuatına göre hesaplanan prime esas kazanç tutarından ekli (1) sayılı çizelgede belirtilen oranlarda kesinti yapılmasıdır." şeklinde tanımlanmıştır. Bu çizelgede ceza verecek rütbe ve makama göre, 1/20 den 1/8'e kadar aylıktan kesinti yapılmasını öngörmektedir. Burada ceza, aylığı tahakkuk ettiren birimce personelin aylığından kesilmek suretiyle yerine getirilir. Aylıktan kesme tam lira üzerinden yapılır ve kuruşlar dikkate alınmaz(md. 12/4).

Orhan Çelen Hukuk Bürosu

7068 sayılı Kanunun ek 3 çizelgesinde disiplin amirlerinin verebileceği aylıktan kesme cezalarının miktarı gösterilmiştir.

Kriminal Laboratuvar Müdürü, Özel Harekât Müdürü, Şube Müdürü, İlçe Emniyet Müdürü, İlçe Emniyet Amiri ve Polis Merkezi Amiri	3 güne kadar
Birinci Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Eğitim ve Öğretim Kurumu Müdürleri, Polis Moral Eğitim Merkezi Müdürleri, İl Emniyet Müdürleri, Kaymakamlar	10 güne kadar
Teftiş Kurulu Başkanı, Başkanlar	10 güne kadar (1. Sınıf Emniyet Müdürleri hariç)
Emniyet Genel Müdürü, Valiler	15 güne kadar
Bakan	15 güne kadar

Jandarma ve sahil güvenlik personeli disiplin amirlerinin aylıktan kesme ceza yetkileri ise şöyledir:

Geza verilecek personelin rütbe ve statüsü	Her rütbe ve her sınıftan personele
Geza verecek disiplin amirlerinin rütbe ve makamları	
Uzm. Erb., Söz. Erb. ve Erb. (Müfrez görev yaptıkları sürece)	-
Uzm. J., Asteğmen, Teğmen, Astsb. Çvş., Astsb. Kd. Çvş.	-
Astsb. Çvş. ve Astsb. Kd. Çvş. hariç astsubaylar ile üsteğmen ve yüzbaşı	3 güne kadar
Bnb., Yb., Ş. Md., D. Bşk.**	3 güne kadar
Kaymakam/Albay	10 güne kadar
Tümg./Tüma., Tuğg./Tuğa.	10 güne kadar
Vali/Müsteşar, Korg./Kora.	15 güne kadar
İçişleri Bakanı, Org./Ora.	15 güne kadar

*Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi öğrencileri hariç

** Rütbeli personel dışındaki şube müdürü ve daire başkanı

Bu disiplin cezası, ceza verilen personelin, sosyal güvenlik mevzuatına göre hesaplanan prime esas kazanç tutarından Kanuna ekli 3 ve 4 sayılı Çizelgede belirtilen oranlarda kesinti yapılması şeklinde uygulanır.

Kanuna Ek-3 ve 4 sayılı disiplin amirlerinin ceza yetkilerini gösteren çizelgelerde gösterilen ceza oranı ile çarpılması sonucunda bulunacak miktar (kuruşlar dikkate alınmadan) ceza verilen personelin aylığından kesilecektir. (Uyarma, kınama ve) Aylıktan kesme cezası, disiplin amirleri ve disiplin kurulları tarafından verilebilen bir disiplin cezasıdır.

Cezanın yerine getirilebilmesi amacıyla, cezanın kesinleşmesini müteakip cezayı veren disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu tarafından ceza yazısının bir sureti cezayı alan personelin maaşının tahakkuk ettirildiği maliye birimine gönderilecek ve maliye birimince ceza yazısına göre hesaplanacak meblağ personelin müteakip dönemde alacağı ilk maaştan kesilecektir.

Aylıktan kesme cezası, cezai nitelikte yani somut sonuçlu disiplin cezasıdır. Bu cezanın maddi yönü bulunmakta ve aylığa etki etmektedir. Aylıktan kesme cezası hem manevi yönü hem de maddi yönü olan bir ceza türüdür. Cezanın bastırıcı özelliği maddi yönüdür. Bu ceza ile cezalandırılanlar, aldığı ceza ile aylıklarında maddi kayıplara uğramaktadır.⁶ Aylıktan kesme cezası, kınama ve uyarma cezasına göre daha ağır nitelikte kabul edilen disiplinsizliklere öngörülen bir ceza türüdür.

7068 sayılı Genel Kolluk disiplin Hükümleri Hk. K.nun 7/1-c maddesinde, "brüt aylığından onbeş günlüğe kadar kesinti yapılmasıdır" şeklinde, gün hesabını esas alan bir tanımlama getirilmiştir(md. 7/1-c). Oysa, 6413 sayılı TSK.Dis.K.da öngörülen aylıktan kesme cezasında ise; hakkında disiplin cezası uygulanacak kişinin, brüt aylığından 1/20 - 1/8 arasında kesinti yapılmaktadır. Keza 657 sayılı DMK.nun 125/C maddesine göre bu oran, brüt aylığın 1/30-1/8'unun kesinti yapılması şeklindedir.

İlgiliye verilecek olan aylıktan kesme cezası da, tebliğ ile yürürlük kazanacak ve sonuçlarını bu aşamadan sonra doğuracaktır. Aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve haller, kasden veya taksirle işlenebilir(md. 4/1). Keza bir fiilin aylıktan kesme cezası ile birlikte başka bir disiplinsizliği de oluşturması durumunda, ağır olan disiplin cezası

⁶ Sökmen, Uğur: "Disiplin cezası olarak memurun brüt aylığından kesinti yapılması", [Vergi Raporu Dergisi](http://www.maliyeokulu.org.tr/index), Haziran 2012, [www.maliyeokulu.org.tr/ index](http://www.maliyeokulu.org.tr/index).(Son Erişim T: 14.3.2014)

verilir(md. 4/3). Aylıktan kesme cezasını gerektiren bir fiil veya halin, diğer kanunlar kapsamında idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında kınama disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez(md. 4/4).

Aylıktan kesme cezasını gerektiren bir fiilin diğer kanunlar kapsamında idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez(md. 4/4) Keza bu cezayı gerektiren bir disiplinsizliğinden dolayı ilgili hakkında aynı zamanda yapılan adli soruşturma veya kovuşturma, bu fiil hakkında disiplin soruşturması ve tahkikat yapılmasını, disiplin cezası verilmesini ve bu cezanın yerine getirilmesini engellemez(md. 5).

Kurumda geçmiş hizmetleri sırasında çalışmalarını olumlu bulunan ve iyi veya çok iyi derecede değerlendirme puanı alan personel için verilecek aylıktan kesme cezasında bir derece hafif olan kınama cezası uygulanabilir(Bkz.md. 7/2).

Bu Kanunda belirlenmiş ve bir disiplin cezasıyla yaptırıma bağlanmış fiillerin Sahil Güvenlik personeline yurtdışı liman ziyaretlerinde veya Türk karasuları dışında işlenmesi halinde, meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığı da dikkate alınarak aylıktan kesme (ve kısa veya uzun süreli durdurma) cezası gerektiren fiillerde meslekten çıkarma cezası verilebilir(md. 10/13).

Aylıktan kesme cezasını öngören bir disiplinsizliğin disiplin amirleri tarafından öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md.29/1-a). Keza aylıktan kesme cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md. 29/2) Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği tarihten itibaren işlemeye başlar(md. 29/3). Aylıktan kesme cezasına konu fiilin hatalı olarak vasıflandırıldığı veya düzeltilebilir bir şekilde noksanlığı bulunduğu gerekçeleriyle disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, kararın kesinleştiği tarihteki yetkili disiplin kurulu veya disiplin

amiri, kararın tebliğinden itibaren ceza verme yetki ve sorumluluğu kapsamında yeniden değerlendirme yapar(md. 29/4).

Disiplin amirleri tarafından verilen aylıktan kesme disiplin cezalarına karşı, cezanın tebliğ edilmesinden itibaren on gün içinde itiraz edilebilir. İtiraz, bir üst disiplin amirine yazılı olarak yapılır. Ancak vali, Emniyet Genel Müdürü, Jandarma Genel Komutanı veya Sahil Güvenlik Komutanının doğrudan verdikleri disiplin cezalarına karşı Bakanlık Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz edilir. İtiraz üzerine Kurulun verdiği karar kesindir. Kaymakamın doğrudan verdiği disiplin cezalarına karşı ise valiye itiraz edilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen cezalar kesinleşir(md. 30/1). Aylıktan kesme cezasına karşı itiraz haklı görülürse itirazı inceleyen merci verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilir. İtiraz haklı görülmez ise ret olunur. Karar itiraz edene tebliğ edilerek kesinleşir(md. 30/3). İtiraz üzerine önceki cezadan daha ağır ceza verilemez(md. 30/4). Bakan ile disiplin kurullarının verdiği disiplin cezalarına karşı ancak idari yargı yoluna başvurulabilir(md. 30/5).

Disiplin amirleri ve disiplin kurulları tarafından savunma alınmadan aylıktan kesme cezası da verilemez(md. 31/1) Kesinleşen aylıktan kesme cezalarına karşı iptal davası açılabilir(md. 32/1). Dava açma süresi, kesinleşen cezanın personele tebliğinden itibaren başlar. Ancak Sahil Güvenlik Komutanlığının seyir halindeki gemi ve botlarında verilen cezalarda dava açma süresi, geminin bağlı bulunduğu üsse veya limana dönmesiyle başlar(md. 32/2).

Kanunun 7. maddesinin 1/c fıkrasına göre, aylıktan kesme cezası; disiplin cezası verilen personelin, sosyal güvenlik mevzuatına göre hesaplanan prime esas kazanç tutarından ekli (3) ve (4) sayılı çizelgelerde belirtilen oranlarda kesinti yapılmak suretiyle uygulanacaktır.

Aylıktan kesme cezası, cezanın verildiği tarihi takip eden aybaşındaki aylıktan kesinti yapılmak suretiyle uygulanacağından memurun aybaşındaki aylığı esas alınacaktır.

Aylıktan kesme cezası uygulamasında aylıktan yapılacak kesintinin hesabında aylık kavramına giren bütün unsurların dikkate alınması gerekir. Buna göre, aylık kavramına

giren unsurlar; aylık gösterge ve ek gösterge ile kanunları uyarınca aylıklara ilişkin hükümler uygulanacağı belirtilen taban aylığı, kıdem aylığı, zam ve tazminatlar, varsa makam tazminatı, temsil tazminatı, görev tazminatı ve yabancı dil tazminatı ile ek ödeme olmaktadır.⁷

DMK.nun 125. maddesinin (C) fıkrasına göre ise, aylıktan kesme cezasının uygulanmasında aylıktan yapılacak kesintinin hesabında aylık kavramına giren bütün unsurların dikkate alınması gerekecektir.

7068 sayılı K.na göre, aylıktan kesme cezasına çarptırılmış olanlar, cezanın uygulanmasından başlayarak on yıl geçtikten sonra, atamaya yetkili amire başvurarak verilmiş olan disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir. İlgilinin bu süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse söz konusu ceza özlük dosyasından silinir.(7068 SK 7/5)

Aylıktan kesme cezasını gerektiren fiiller şunlardır (md.8/3):

a) Üç günlüğe kadar aylıktan kesme cezasını gerektiren fiiller;

- 1) Mevzuat veya talimata aykırı olarak eksik kuşam ve teçhizatla göreve çıkmak.
- 2) Amir ve üstlerinin, görev ve mesleki konulara veya tutum ve davranışlarına ilişkin uyarılarına uymamak ya da bu uyarılara kayıtsız kalmak, amir ve üstleri tarafından sorulan soruları gereken süre içinde yanıtlamamak.
- 3) Özlük hakları ile ilgili veya başka bir kişisel menfaat temini için başkalarını aracı koyup öncelik ve ayrıcalık talep etmek.
- 4) İzinsiz veya kurumunca kabul edilebilir bir özürlü olmaksızın yirmidört saate kadar göreve gelmemek.
- 5) Görev dışında amir veya üstlerine saygısız davranmak.
- 6) Nöbet görevine gelmemek veya nöbet ya da nokta görevinde mevzuatla ve/veya talimatlarla belirlenen kurallara aykırı hareket etmek.⁽¹⁾

⁷ Bkz: Sökmen, Uğur: A.g.e.,

7) Görevli bulunduğu sırada görev gereği olmaksızın veya amirin izni olmadan resmi kıyafet ile kahvehane, kıraathane, lokal, kulüp ve benzeri yerlerde oturmak.

8) Amirinden izin almaksızın görevli bulunduğu il sınırları dışına çıkmak.

9) Emrinde çalışanları veya Devletin araç ve gereçlerini idarece kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın özel işlerinde kullanmak.

10) Kendisine verilmiş olan personel kimlik kartını kabul edilebilir bir neden olmaksızın kaybetmek.

11) Bazı isteklerini yerine getirmek, kişisel bir menfaat sağlamak, görev veya sorumluluktan kaçmak gibi amaçlarla hastalığını abartmak veya olmadığı halde bir rahatsızlığı varmış gibi göstererek günlük mesainin bir kısmına katılmamayı alışkanlık haline getirmek.

12) Herhangi bir yolu, yeri veya kişiyi arayıp soranlara cevap vermemek, baştan savmak.

13) Görevde kayıtsızlık göstermek, görevi savsaklamak veya geçerli bir özrü olmaksızın belirtilen sürede bitirmemek.

14) Haklı bir neden olmadan kişileri bekletmek.

15) Selamlama ile ilgili olarak belirlenmiş kurallara riayet etmemek.

16) Resmi protokol kurallarına aykırı tavır ve davranışlarda bulunmak.

17) (Ek:18/10/2018-7148/36 md.) Görevdeyken, yetkili makamlar tarafından izin verilen durumlar haricinde görev veya hizmetle ilgisi olmayan işlerle uğraşmak.

18) (Ek:18/10/2018-7148/36 md.) Kılık ve kıyafet ile ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak.

b) Dört ila on günlüğe kadar aylıktan kesme cezasını gerektiren fiiller;

1) Kendisi ile aynı rütbede çalışanlara, astlarına veya mesai arkadaşlarına karşı onur kırıcı söz söylemek, davranışta bulunmak veya söz, yazı ya da eylemle hakaret etmek.

2) Resmi belge veya göreve ilişkin evrakı kaybetmek.

3) Önlem almamak veya tedbirli davranmamak yüzünden Devlet malı eşyanın hasar görmesine veya kaybolmasına neden olmak.⁸

4) İzinli olduğu zamanlarda resmi kıyafetle, izinli olmadığı zamanlarda görevli olmaksızın resmi veya sivil kıyafetle, personelin girmesine veya oturup eğlenmesine izin verilen yerler dışındaki kahvehane, lokal, kulüp veya benzeri yerlerde oyun oynamak.

5) İzinsiz veya kurumunca kabul edilebilir bir özrü olmaksızın yirmidört saatten fazla ve iki güne kadar (ikinci gün dahil) göreve gelmemek.

6) Mühür veya beratını kabul edilebilir bir neden olmaksızın kaybetmek.

7) Yükümlü bulunduğu devir ve teslim işlemlerini tamamlamadan ya da devir ve teslim işleri tamamlanamadığı takdirde ilgili mevzuatında belirtilen süre dolmadan görev yerinden ayrılmak.

8) Görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçleri görevin sona ermesine ya da kurumca istenmesine rağmen geri vermemek.

9) İzin verilen haller dışında üniforma giymemek.

c) Onbir ila onbeş günlüğe kadar aylıktan kesme cezasını gerektiren filler;

1) İzinsiz veya kurumunca kabul edilebilir bir özrü olmaksızın iki günden fazla ve üç güne kadar (üçüncü gün dahil) görevine gelmemek.

2) İzinli bulunduğu sürede, hizmet ve görevin gerektirdiği durumlarda, görevine derhal dönmesi kendisine sözlü, yazılı ya da herhangi bir iletişim vasıtasıyla duyurulduğu halde, kabul edilebilir özrü bulunmaksızın görevine makul sürede dönmek.

3) Amir ve üstlerine iletilmesi gereken olay, bilgi ve emirleri zamanında iletmemek.

⁸ 18/10/2018 tarihli ve 7148 sayılı Kanununun 36 ncı maddesiyle (a) bendinin (6) numaralı alt bendinde yer alan "ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "/veya" ibaresi eklenmiş, (b) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan "kendisine teslim edilen" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

4) Görev sırasında kişilere karşı onur kırıcı söz söylemek veya davranışta bulunmak.

5) Denetleme ve soruşturmaları uzatmak, denetleme raporları ve soruşturma raporlarını süresinde ilgili yerlere vermemek veya göndermemek ya da kabul edilebilir bir neden olmadan soruşturmayı eksik bırakmak.

Ç. KISA SÜRELİ DURDURMA:

Personelin bulunduğu kademedeki ilerlemesinin dört, altı veya on ay süre ile durdurulmasıdır(md. 7/1.ç).

Bu ceza, kişinin hak ettiği halde derece ve kademesinde belirli bir süre ilerleme yapılmaması sonucunu doğurur. Böylece ilgili personel mevcut derece ve kademesini korur. Bu ceza diğer yandan da, dolaylı olarak ceza alan personelin kıdemini ve aylıklarındaki maddi artışı da etkiler. Kısa süreli durdurma cezası ancak disiplin kurulları tarafından verilebilir.

657 sayılı DMK.nun 125/1-D maddesinde ise, kademe ilerlemesinin durdurulması tanımlanmış ve fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademedeki ilerlemesinin 1 - 3 yıl durdurulması olarak açıklanmıştır. 6413 sayılı TSK.Dis.K.da ise, böyle bir ceza türüne yer verilmemiştir.

657 SK.da kademe ilerlemesi olarak gösterilen disiplin cezası 7068 sayılı K.da; kısa süreli durdurma (7/1-ç) ve uzun süreli durdurma (7/1-d) olmak üzere iki ayrı disiplin cezası olarak tanzim edilmiştir.

Kısa süreli durdurma, Personelin bulunduğu kademedeki ilerlemesinin dört, altı veya on ay süre ile durdurulmasıdır(md. 7/1.ç). Personelin bulunduğu kademedeki ilerlemesinin oniki, onaltı, yirmi veya yirmidört ay süre ile durdurulması ise, uzun süreli durdurmadır(7/1-d). Burada dikkati çeken bir başka husus, 657 SK.da azami 3 yıl arasında durdurma mümkün iken, 7068 sayılı K.da azami olarak 24 ay süre ile durdurma söz konusudur.

Bu ceza, Kanunun 8/2 maddesinde gösterilen fiil ve hallerin işlenmiş olması durumunda verilir.

Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında, terfileri 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 28/5/1988 tarihli ve 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu, 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ve 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu hükümlerine tabi olan personelin; Kısa süreli durdurma cezası verilmesini gerektiren hallerde brüt aylıklarının 1/5'i ile 1/4'ü, uzun süreli durdurma cezası verilmesini gerektiren hallerde brüt aylıklarının 1/3'ü ile 1/2'si kesilir(7068 SK.md.8/7). Örneğin, 6 ay kısa süreli durdurma cezası gerektiren bir disiplinsizliğin cezasının infazı personelin aylık brüt maaşının ¼'ü ile 1/5'i arasında kesilmesi şeklinde olur. Ancak buradaki cezanın alt sınırı olan 1/5 ile üst sınır olan ¼ arasından bir miktar belirlenerek ceza verilecektir. Yedinci fıkrada yer alan bu cezalar yetkili disiplin kurullarınca verilir(md. 8/8)

İlgiliye verilecek olan kısa süreli durdurma cezası, tebliğ ile yürürlük kazanacak ve sonuçlarını bu aşamadan sonra doğuracaktır. Kısa süreli durdurma cezası cezasını gerektiren fiil ve haller, kasden veya taksirle işlenebilir(md. 4/1). Keza bir fiilin Kısa süreli durdurma cezası ile birlikte başka bir disiplinsizliği de oluşturması durumunda, ağır olan disiplin cezası verilir(md. 4/3). Kısa süreli durdurma cezası cezasını gerektiren bir fiil veya halin, diğer kanunlar kapsamında idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında kınama disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez(md. 4/4).

Kısa süreli durdurma cezası cezasını gerektiren bir fiilin diğer kanunlar kapsamında idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez(md. 4/4) Keza Kısa süreli durdurma cezası cezasını gerektiren bir disiplinsizliğinden dolayı ilgili hakkında aynı zamanda yapılan adli soruşturma veya kovuşturma, bu fiil hakkında disiplin soruşturması ve tahkikat yapılmasını, disiplin cezası verilmesini ve bu cezanın yerine getirilmesini engellemez(md. 5).

Kurumda geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu bulunan ve iyi veya çok iyi derecede değerlendirme puanı alan personel için verilecek Kısa süreli durdurma cezasında bir derece hafif olan aylıktan kesme cezası uygulanabilir(Bkz.md. 7/2). Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve hâller bakımından alt ceza uygulaması yoluyla aylıktan kesme cezası verme yetkisinin, disiplin âmirinin değil, kısa süreli durdurma cezasını vermeye yetkili kurula aittir. Disiplin âmiri tarafından usule aykırı şekilde doğrudan verilecek aylıktan kesme cezalarının, yetki yönünden hukuka aykırı olacağı açıktır.

Bu Kanunda belirlenmiş ve bir disiplin cezasıyla yaptırıma bağlanmış fiillerin Sahil Güvenlik personeline yurtdışı liman ziyaretlerinde veya Türk karasuları dışında işlenmesi halinde, kısa süreli durdurma cezası gerektiren fiillerde meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığı dikkate alınarak meslekten çıkarma cezası verilebilir(md. 10/13).

Kısa süreli durdurma cezasına konu disiplinsizliğin disiplin amirleri tarafından öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md.29/1-a). Keza Kısa süreli durdurma cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md. 29/2) Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği tarihten itibaren işlemeye başlar(md. 29/3). Kısa süreli durdurma cezasına konu fiilin hatalı olarak vasıflandırıldığı veya düzeltilebilir bir şekil noksanlığı bulunduğu gerekçeleriyle disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, kararın kesinleştiği tarihteki yetkili disiplin kurulu veya disiplin amiri, kararın tebliğinden itibaren ceza verme yetki ve sorumluluğu kapsamında yeniden değerlendirme yapar(md. 29/4).

Disiplin kurulları tarafından savunma alınmadan Kısa süreli durdurma cezası da verilemez(md. 31/1) Dava açma süresi, kesinleşen cezanın personele tebliğinden itibaren başlar. Ancak Sahil Güvenlik Komutanlığının seyir halindeki gemi ve botlarında verilen cezalarda dava açma süresi, geminin bağlı bulunduğu üsse veya limana dönmesiyle başlar(md. 32/2).

Disiplin kurullarının verdiği kısa süreli durdurma cezalarına karşı, itiraz yoluna başvurulamaz, ancak idari yargı yoluna başvurulabilir(md. 30/5). Disiplin cezası iptali davasında, davalı tarafın belirlenmesinde, cezanın hangi makam tarafından verildiğine göre hareket edilmelidir. Örneğin, İl Polis Disiplin Kurulu'nca verilmiş olan bir disiplin cezasına karşı iptal davasında davalı, ilgili Valiliktir. Disiplin cezası ile tecziye edilen personel bu cezalara karşı görev yaptığı yerin bağlı olduğu idare mahkemesinde dava açacaktır. Dava açma süresi tebliğden itibaren 60 gündür.

Kısa süreli durdurma disiplin cezasına çarptırılmış olanlar, cezaların uygulanmasından başlayarak on yıl geçtikten sonra, atamaya yetkili amire başvurarak verilmiş olan disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir. İlgilinin bu süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse söz konusu ceza özlük dosyasından silinir.(7068 SK. 7/5)

Kısa süreli durdurma cezasını gerektiren fiiller şunlardır (md.8/4):

a) Dört ay kısa süreli durdurma cezasını gerektiren fiiller;

- 1) Amir ve memurlara görevle ilgili olarak yalan söylemek.
- 2) Denetim görevini yerine getirmemek.
- 3) İzinsiz ya da kurumca kabul edilebilir özrü olmaksızın kesintisiz olarak üç günden fazla ve beş güne kadar (beşinci gün dahil) göreve gelmemek.
- 4) Amirlerini, üstlerini, aynı rütbedeki arkadaşlarını, astlarını veya diğer mesai arkadaşlarını haksız yere şikâyet etmek.
- 5) Astlarını, aynı rütbedeki arkadaşlarını ve diğer mesai arkadaşlarını dövme girişiminde bulunmak.
- 6) Toplu olarak sözlü veya yazılı şikâyette bulunmak.
- 7) Görev sırasında amir veya üstlerine saygısız davranmak.

8) Bu Kanunda ayrıca disiplinsizlik olarak tanımlanmamış olmak kaydıyla astları veya mesai arkadaşlarına yönelik olarak sürekli ve sistemli her türlü baskı ve taciz uygulamak.

b) Altı ay kısa süreli durdurma cezasını gerektiren fiiller;

1) Doğrudan veya aracı eliyle astlarından ya da iş sahiplerinden hediye veya borç almak.

2) Kabul edilebilir mücbir sebepler haricinde borçlanıp ödememeyi alışkanlık haline getirmek.

3) Görevde kullanılan telsiz haberleşme araçlarıyla görevle ilgili olmayan veya saygısızca konuşmalar yapmak ya da anlaşılmaz sesler çıkarmak.

4) Teslim aldığı her çeşit motorlu araç, makine, cihaz ve teçhizatta ağır kusur veya hizmetten ayrılabilen kişisel kusurla hasara sebep olmak.

5) Görev içinde veya dışında amir ya da üstlerinin eylem veya işlemlerini olumsuz yönde eleştirici nitelikte söz söylemek ya da yazı yazmak.

6) Hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak.

7) Bir görevin kendisine tevdi edildiğini öğrendikten sonra mazeretler ileri sürmek suretiyle göreve başlamayı geciktirmek.

c) On ay kısa süreli durdurma cezasını gerektiren fiiller;

1) Amir ve üstlerine iletilmesi gereken olayları ve bunlarla ilgili bilgileri amirlerinden ve resmen istenmesi halinde görevli ve yetkili kuruluş ve kişilerden gizlemek.

2) Yetkili olmadığı halde basın, haber ajansları, radyo ve televizyon kurumları veya diğer iletişim kanalları vasıtasıyla kamuoyuna bilgi ya da demeç vermek.

3) Silahla dikkatsizlik, tedbirsizlik veya ihmali sonucu yaralamaya sebebiyet vermek, kendisini yaralamak ya da bu fiillerin başkaları tarafından işlenmesine neden olmak.

4) Hizmet aracıyla ağır kusuru veya hizmetten ayrılabilen kişisel kusuruyla trafik kazası sonucu yaralamaya sebebiyet vermek.

5) (Ek:18/10/2018-7148/36 md.) Aynı rütbedeki meslektaşları ile diğer mesai arkadaşlarını tehdit etmek,

D. UZUN SÜRELİ DURDURMA:

Personelin bulunduğu kademedeki ilerlemesinin oniki, onaltı, yirmi veya yirmidört ay süre ile durdurulmasıdır(md. 7/1-d). Bu ceza, kişinin hak ettiği halde derece ve kademesinde oniki, onaltı, yirmi veya yirmidört ay süre ilerleme yapılmaması sonucunu doğurur. Böylece ilgili personel mevcut derece ve kademesini korur. Bu ceza diğer yandan da, dolaylı olarak ceza alan personelin kıdemini ve aylıklarındaki maddi artışı da etkiler. Kısa süreli durdurma cezası ancak disiplin kurulları tarafından verilebilir.

657 sayılı DMK.nun 125/1-D maddesinde ise, kademe ilerlemesinin durdurulması tanımlanmış ve fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademedeki ilerlemesinin 1 - 3 yıl durdurulması olarak açıklanmıştır. 6413 sayılı TSK.Dis.K.da ise, böyle bir ceza türüne yer verilmemiştir.

657 SK.da kademe ilerlemesi olarak gösterilen disiplin cezası, 7068 sayılı K.da; kısa süreli durdurma (7/1-ç) ve uzun süreli durdurma (7/1-d) olmak üzere iki ayrı disiplin cezası olarak tanzim edilmiştir.

Personelin bulunduğu kademedeki ilerlemesinin oniki, onaltı, yirmi veya yirmidört ay süre ile durdurulması, uzun süreli durdurmadır(7/1-d). Burada dikkati çeken bir başka husus, 657 SK.da azami 3 yıl arasında durdurma mümkün iken, 7068 sayılı K.da azami olarak 24 ay süre ile durdurma söz konusudur.

Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında, terfileri 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 28/5/1988 tarihli ve 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu, 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ve 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu hükümlerine tabi olan personelin; Kısa süreli durdurma cezası verilmesini gerektiren hallerde brüt

aylıklarının 1/5'i ila 1/4'ü, uzun süreli durdurma cezası verilmesini gerektiren hallerde brüt aylıklarının 1/3'ü ila 1/2'si kesilir(7068 SK.md.8/7).

İlgiliye verilecek olan uzun süreli durdurma cezası, tebliğ ile yürürlük kazanacak ve sonuçlarını bu aşamadan sonra doğuracaktır. Uzun süreli durdurma cezasını gerektiren fiil ve haller, kasden veya taksirle işlenebilir(md. 4/1). Keza bir fiilin uzun süreli durdurma cezası ile birlikte başka bir disiplinsizliği de oluşturması durumunda, ağır olan disiplin cezası verilir(md. 4/3). Uzun süreli durdurma cezası gerektiren bir fiil veya halin, diğer kanunlar kapsamında idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında kınama disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez(md. 4/4).

Keza uzun süreli durdurma cezası gerektiren bir disiplinsizliğinden dolayı ilgili hakkında aynı zamanda yapılan adli soruşturma veya kovuşturma, bu fiil hakkında disiplin soruşturması ve tahkikat yapılmasını, disiplin cezası verilmesini ve bu cezanın yerine getirilmesini engellemez(md. 5).

Kurumda geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu bulunan ve iyi veya çok iyi derecede değerlendirme puanı alan personel için verilecek uzun süreli durdurma cezasında bir derece hafif olan kısa süreli kademe ilerlemesinin durdurulması cezası uygulanabilir(Bkz.md. 7/2).

Bu Kanunda belirlenmiş ve bir disiplin cezasıyla yaptırıma bağlanmış fiillerin Sahil Güvenlik personeline yurtdışı liman ziyaretlerinde veya Türk karasuları dışında işlenmesi halinde, uzun süreli durdurma cezası gerektiren fiillerde meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığı dikkate alınarak meslekten çıkarma cezası verilebilir(md. 10/13).

Uzun süreli durdurma cezasına konu disiplinsizliğin disiplin amirleri tarafından öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md.29/1-a). Keza uzun süreli durdurma cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md. 29/2) Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği tarihten itibaren işlemeye başlar(md. 29/3).

Uzun süreli durdurma cezasına konu fiilin hatalı olarak vasıflandırıldığı veya düzeltilebilir bir şekil noksanlığı bulunduğu gerekçeleriyle disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, kararın kesinleştiği tarihteki yetkili disiplin kurulu veya disiplin amiri, kararın tebliğinden itibaren ceza verme yetki ve sorumluluğu kapsamında yeniden değerlendirme yapar(md. 29/4).

Disiplin kurulları tarafından savunma alınmadan uzun süreli durdurma cezası verilemez(md. 31/1) Dava açma süresi, kesinleşen cezanın personele tebliğinden itibaren başlar. Ancak Sahil Güvenlik Komutanlığının seyir halindeki gemi ve botlarında verilen cezalarda dava açma süresi, geminin bağlı bulunduğu üsse veya limana dönmesiyle başlar(md. 32/2).

Disiplin kurullarının verdiği uzun süreli durdurma cezalarına karşı, itiraz yoluna başvurulamaz, ancak idari yargı yoluna başvurulabilir(md. 30/5). Disiplin cezası iptali davasında, davalı tarafın belirlenmesinde, cezanın hangi makam tarafından verildiğine göre hareket edilmelidir. Örneğin, İl Polis Disiplin Kurulu'na verilmiş olan bir disiplin cezasına karşı iptal davasında davalı, ilgili Valiliktir. Disiplin cezası ile tecziye edilen personel bu cezalara karşı görev yaptığı yerin bağlı olduğu idare mahkemesinde dava açacaktır. Dava açma süresi tebliğden itibaren 60 gündür.

Uzun süreli durdurma cezalarının uygulanmasından başlayarak on yıl geçtikten sonra, atamaya yetkili amire başvurarak verilmiş olan disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir. İlgilinin bu süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse söz konusu ceza özlük dosyasından silinir.(7068 SK. 7/5)

657 sayılı Kanundaki kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, bu Kanundaki uzun süreli durdurma cezası gibi telakki edilir ve uygulanır(md.34/2). Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında terfileri 926 sayılı Kanun, 3466 sayılı Kanun, 3269 sayılı Kanun ile 6191 sayılı Kanun hükümlerine tabi olan personel hakkındaki kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, 8 inci maddenin yedinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri hükmüne göre yerine getirilir(md. 34/3).

Uzun süreli durdurma cezasını gerektiren fiiller şunlardır (md.8/5):

a) Oniki ay uzun süreli durdurma cezasını gerektiren fiiller;

1) Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak veya gerçeğe aykırı bildirimde bulunmak.

2) Görev sırasında kişilere veya herhangi bir nedenle kurum binalarına gelen ya da getirilenlere hakaret etmek.

b) Onaltı ay uzun süreli durdurma cezasını gerektiren fiiller;

1) Devlet malı motorlu araçları, muhabere araçlarını, silah veya mühimmatı ihmal nedeniyle kaybetmek.

2) Hizmet içinde resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak.

3) (Değişik:18/10/2018-7148/36 md.) Görev sırasında herhangi bir şekilde uyumak veya uyuklamak.

c) Yirmi ay uzun süreli durdurma cezasını gerektiren fiiller;

1) İzinsiz veya kurumca kabul edilebilir özrü olmaksızın kesintisiz olarak beş günden fazla ve dokuz güne kadar (dokuzuncu gün dahil) görevine gelmemek.

2) Muhafazası veya seykiyle yükümlü bulunduğu şüpheli, sanık, tutuklu veya hükümlünün uyanık davranmamak ya da önlem almamak yüzünden kaçmasına neden olmak ya da yakalama görevini savsaklamak.

3) (Ek:18/10/2018-7148/36 md.) Kanunun verdiği yetkiye dayalı olmaksızın spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis veya şans oyunlarını oynamak.

ç) Yirmidört ay uzun süreli durdurma cezasını gerektiren fiiller;

1) Silahla dikkatsizlik, tedbirsizlik veya ihmal sonucu ölüme sebebiyet vermek ya da bu fiilin başkaları tarafından işlenmesine neden olmak.⁹

⁹ 18/10/2018 tarihli ve 7148 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle bu alt bentlerde yer alan "Silahıyla" ibaresi "Silahla" şeklinde değiştirilmiştir.

- 2) Silahla yaralama suçunu kasten işlemek.¹⁰
- 3) Meskûn yerlerde, binalarda, herkesin dolaşır gezebileceği veya oturabileceği yerlerde silah atmak.
- 4) Amirin usulüne göre verdiği emri yerine getirmemek.
- 5) Amirin izni olmaksızın görev yerini terk etmek.
- 6) Kişinin iffetine yönelik söz söylemek, fiil veya harekette bulunmak.
- 7) Amir veya üste hakaret etmek.
- 8) Amir veya üstlerini söz, yazı, tutum veya davranışlarıyla küğümsemek.
- 9) Amir veya üstlerini dövmeye teşebbüs etmek.
- 10) Amir veya üstlerini sözlü veya fiili olarak tehdit etmek.
- 11) Göreve ilişkin her türlü yazılı kağıt, belge, mikrofilm aslı veya kopyalarını kasıtlı olarak yok etmek, ortadan kaldırmak ya da belge niteliği taşıyan bilgisayar programlarını, dosyalarını, verilerini hukuka aykırı olarak ele geçirmek, başkasına zarar vermek üzere kullanmak, tahrip etmek, değiştirmek, silmek, sistemin işlemesine engel olmak ya da yanlış biçimde işlemesini sağlamak.
- 12) Kriptolu telsiz cihazının ve her türlü kriptolu cihazın kaybını veya çalındığını, idarece kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın ilgili birime derhal bildirmemek.
- 13) Hizmet aracıyla ağır kusuru veya hizmetten ayrılabilen kişisel kusuruyla trafik kazası sonucu ölüme sebebiyet vermek.

E. MESLEKTEN ÇIKARMA:

7068 sayılı Genel Kolluk Dis.Hük.Hk.K.nun 7 inci maddesinin 1-e bendinde, "meslekten çıkarma cezası"; Personelin emniyet, jandarma ve sahil güvenlik teşkilatlarında bir daha çalıştırılmamak üzere meslekten çıkarılması olarak tanımlanmıştır. Aynı Kanuna göre devlet memurluğundan çıkarma cezası ise; personelin

¹⁰ 18/10/2018 tarihli ve 7148 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle bu alt bentlerde yer alan "Silahıyla" ibaresi "Silahla" şeklinde değiştirilmiştir.

bir daha devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarılması olarak tanımlanmıştır(md. 7/1-f). Bu tanımlamalardan ve maddenin düzenleniş şekline göre çıkarılma sonuç; meslekten çıkarma cezasının, Devlet memurluğundan çıkarma cezasından daha hafif nitelikli olduğudur. Zira, devlet memurluğundan çıkarma cezası ile tecziye edilen personel bir daha devlet memuruyetine giremezken, meslekten çıkarma cezası alanların sadece genel kolluk kuvveti mensubu olması engellenmekte, memurluğa kabulleri mümkün bulunmaktadır.

İlgiliye verilecek olan meslekten çıkarma cezası, tebliğ ile yürürlük kazanacak ve sonuçlarını bu aşamadan sonra doğuracaktır. Meslekten çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller, kasden veya taksirle işlenebilir(md. 4/1). Keza bir fiilin meslekten çıkarma cezası ile birlikte Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren başka bir disiplinsizliği de oluşturması durumunda, ağır olan Devlet memurluğundan çıkarma disiplin cezası verilir(md. 4/3). Meslekten çıkarma cezasını gerektiren bir fiil veya halin, diğer kanunlar kapsamında idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında kınama disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez(md. 4/4).

Keza meslekten çıkarma cezasını gerektiren bir disiplinsizliğinden dolayı ilgili hakkında aynı zamanda yapılan adli soruşturma veya kovuşturma, bu fiil hakkında disiplin soruşturması ve tahkikat yapılmasını, disiplin cezası verilmesini ve bu cezanın yerine getirilmesini engellemez(md. 5).

Kurumda geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu bulunan ve iyi veya çok iyi derecede değerlendirme puanı alan personel için verilecek meslekten çıkarma cezasında bir derece hafif olan uzun süreli kademe ilerlemesinin durdurulması cezası uygulanabilir(Bkz.md. 7/2).

İl polis disiplin kurulunun verdiği meslekten çıkarma cezası kararları valinin önerisi, Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulunun uygun görüşü ve Bakanın onayıyla, Genel Müdürlüğü Merkez Disiplin Kurulu ile eğitim ve öğretim kurumlarındaki polis disiplin kurullarının çıkarma kararları Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin

Kurulunun uygun görüşü ve Bakanın onayıyla, Emniyet Genel Müdürlüğü Yüksek Disiplin Kurulunun kararları, Bakanın onayıyla, kesinleşir(md. 18/1).

İl jandarma disiplin kurulunun meslekten çıkarma cezası kararları valinin önerisi, Jandarma Genel Komutanlığı Yüksek Disiplin Kurulunun uygun görüşü ve Bakanın onayıyla, Asayiş kolordu komutanlıkları, komando tugay komutanlıkları, komando alay komutanlıkları, Jandarma Komando Özel Asayiş ve Kurtarma Tugay Komutanlığı, eğitim tugay ve birlik komutanlıkları disiplin kurulu, Genel Komutanlık Merkez Disiplin Kurulu ile eğitim ve öğretim kurumlarındaki disiplin kurullarının meslekten çıkarma cezası kararları Jandarma Genel Komutanlığı Yüksek Disiplin Kurulunun uygun görüşü ve Bakanın onayıyla, Genel Komutanlık Yüksek Disiplin Kurulunun kararları Bakanın onayıyla kesinleşir(md. 21/1).

Sahil güvenlik teşkilatı disiplin kurullarınca verilen kararlardan; Bölge komutanlığı disiplin kurulunun meslekten çıkarma cezası kararları Sahil Güvenlik Komutanlığı Yüksek Disiplin Kurulunun uygun görüşü ve Bakanın onayıyla, Hava Komutanlığı Disiplin Kurulu, Eğitim ve Öğretim Komutanlığı Disiplin Kurulu ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Merkez Disiplin Kurulunun meslekten çıkarma cezası Sahil Güvenlik Komutanlığı Yüksek Disiplin Kurulunun uygun görüşü ve Bakanın onayıyla, Sahil Güvenlik Komutanlığı Yüksek Disiplin Kurulunun kararları Bakanın onayıyla kesinleşir(md. 24/1).

Disiplin kurullarınca haklarında meslekten çıkarma cezası veya Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilenlerden görevi başında kalmasında sakınca görülenler, kararın onaylanarak uygulanmasına kadar 29 uncu maddenin birinci fıkrası kapsamında görevlerinden uzaklaştırılabilir. Bunlardan meslekten çıkarma cezası daha hafif bir cezaya indirilerek onaylanmış olanlar hakkında görevden uzaklaştırma önlemi derhal kaldırılır(md. 29/2).

Meslekten çıkarma cezasına konu disiplinsizliğin disiplin amirleri tarafından öğrenilmesinden itibaren altı ay içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md.29/1-b). Keza meslekten çıkarma cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl içinde disiplin cezası

verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md. 29/2) Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği tarihten itibaren işlemeye başlar(md. 29/3). Meslekten çıkarma cezasına konu fiilin hatalı olarak vasıflandırıldığı veya düzeltilebilir bir şekil noksanlığı bulunduğu gerekçeleriyle disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, kararın kesinleştiği tarihteki yetkili disiplin kurulu veya disiplin amiri, kararın tebliğinden itibaren ceza verme yetki ve sorumluluğu kapsamında yeniden değerlendirme yapar(md. 29/4).

Disiplin kurulları tarafından savunma alınmadan meslekten çıkarma cezası verilemez(md. 31/1) Hakkında meslekten çıkarma cezası veya Devlet memurluğundan çıkarma cezası istenen personel, soruşturma evrakını incelemeye, tanık dinletmeye, disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahiptir(md. 31/4).

Dava açma süresi, kesinleşen cezanın personele tebliğinden itibaren başlar. Ancak Sahil Güvenlik Komutanlığının seyir halindeki gemi ve botlarında verilen cezalarda dava açma süresi, geminin bağlı bulunduğu üsse veya limana dönmesiyle başlar(md. 32/2).

Disiplin kurullarının verdiği meslekten çıkarma cezalarına karşı, itiraz yoluna başvurulamaz, ancak idari yargı yoluna başvurulabilir(md. 30/5). Disiplin cezası iptali davasında, davalı tarafın belirlenmesinde, cezanın hangi makam tarafından verildiğine göre hareket edilmelidir. Örneğin, İl Polis Disiplin Kurulu'nca verilmiş olan bir disiplin cezasına karşı iptal davasında davalı, ilgili Valiliktir. Disiplin cezası ile tecziye edilen personel bu cezalara karşı görev yaptığı yerin bağlı olduğu idare mahkemesinde dava açacaktır. Dava açma süresi tebliğden itibaren 60 gündür.

Meslekten çıkarma cezasını gerektiren fiiller şunlardır (md.8/6):

a) Görevin yerine getirilmesinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmak veya personel arasında bu yolda ayırım yapıcı tutum ve davranışlarda bulunmak.

b) Göreve çıkılmaması için propaganda yapmak, kışkırtmak, zorlamak, karar alınmasını sağlamak, alınan bu karara katılmak veya karar uyarınca göreve çıkmamak.

c) Amir ya da üstlerinin icraatına karşı çıkmak ve bu hareketi toplu hale dönüştürerek görev yapılmasını ya da göreve çıkılmasını engellemek, buna katılmak, katılmaya tahrik ya da teşvik etmek.

ç) Yetkisini veya nüfuzunu kendisine veya başkalarına çıkar sağlamak amacıyla ya da kin ve dostluk gibi nedenlerle kötüye kullanmak.

d) Hizmetle ilgili her türlü dosya, kayıt, resmi evrak veya belgeyi ya da örneklerini yetkisiz kişilere vermek, verilmesini emretmek, verilmesine göz yummak.

e) Gizli tutulması zorunlu olan ve görev ile ilgili bulunan bilgi ve belgeleri görevli veya yetkili olmayan kişilere açıklamak.

f) Muhafazası veya sevkiyle görevli olduğu şüpheli, sanık, tutuklu veya hükümlünün kaçmasına bilerek ve isteyerek imkân vermek.

g) Bilerek ve isteyerek suç kanıtlarını yok etmek veya bunların yok olmasına neden olmak, kanıtları silmek, gizlemek, değiştirmek, bozmak veya bu fiillere yardımcı olmak.

ğ) Devlet malı araç, gereç, hayvan, silah, mermi ve mühimmatı satmak veya mal edinmek, personel kimlik kartını, araç, gereç, hayvan, silah ve mühimmatı başkalarının kullanımına vermek.

h) Kasıtlı olarak gerçek dışı rapor vermek veya tutanak düzenleyip imza etmek veya ettirmek.

ı) Görev sırasında yardım isteyen güvenlik görevlilerine haklı bir neden yokken yardımdan kaçınmak veya bildiği ya da gördüğü bir suçun izlenmesi ve suçlunun yakalanması için gerekli girişimde bulunmamak.

i) Mesleğin saygınlığını zedeleyecek şekilde uygunsuz yerlere gitmek.

j) Görev mahallinde veya görevli bulunduğu sırada alkollü içki içmek veya içilmesine göz yummak.

k) Göreve sarhoş veya alkollü içki içtiği belli olacak biçimde gelmek.

l) Resmi kıyafetle umuma açık yerlerde alkollü içki içmek veya resmi kıyafetli olarak gizlenemeyecek derecede sarhoş görünmek.

m) Uyuşturucu maddeleri yapmak veya kullanmak, bunların yapılmasına, kullanılmasına, saklanmasına, nakledilmesine, yakalanacağı sırada ortadan kaldırılmasına, satılmasına veya satın alınmasına aracı olmak, kullanılmasını kolaylaştırmak ya da özendirmek.¹¹

n) Kumar oynamak veya oynatmak, kumar oynatanlarla ilişki kurmak.

o) Kaçakçılık yapmak veya kaçakçılarla ilişki kurmak.

ö) Geliri ile uygun sayılmayacak biçimde yaşadığı ve aşırı harcamada bulunduğu kanıtlanmış olmak ve bunun haklı kaynağını gösterememek.

p) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile öngörülen grev yasağı kapsamına giren eylemlerde bulunmak.

r) Devlet memurları tarafından yapılamayacağı 657 sayılı Kanunda belirtilen kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak.

s) Siyasi partilerin yararına veya zararına çalışmak ya da siyasal eylemlerde bulunmak, görevli olmaksızın siyasal amaçla yapılacak açık veya kapalı yer toplantılarına ya da gösteri yürüyüşlerine katılmak.

ş) İffetsizliği bilinen veya anlaşılmış olan bir kimse ile bilerek evlenmek ya da evlilik bağına devam ettirmek veya böyle bir kimseyi yanında bulundurmamak ya da nikahsız olarak devamlı surette yaşamakta ısrar etmek.

t) Kanuna aykırı olarak sendikalara üye olmak, sendikaların veya üyesi bulunmadıkları derneklerin yapacakları bilimsel, kültürel ve teknik nitelik taşımayan açık

¹¹ 18/10/2018 tarihli ve 7148 sayılı Kanununun 36 ncı maddesiyle bu bentte yer alan "aracı olmak" ibaresi "aracı olmak, kullanılmasını kolaylaştırmak ya da özendirmek" şeklinde değiştirilmiştir.

veya kapalı yer toplantılarına ya da gösteri yürüyüşlerine görevli olmaksızın katılmak, açık yer toplantı ve gösteri yürüyüşlerine resmi kıyafetli veya silahlı olarak katılmak ya da üyesi buldukları derneklerin tüzüklerinde belirtilen amaçları dışındaki çalışmalarını veya bu nitelikteki toplantı ya da gösteri yürüyüşlerini düzenlemek veya bunlara katılmak.

u) Görevde kullanılan telsiz, telefon haberleşmesini veya kurum içi iletişim sistemlerini kasıtlı olarak engellemek.

ü) Mesleğin onur ve saygınlığını zedeleyici veya amir ya da üstlerinin eylem ve işlemlerini olumsuz yönde eleştirici nitelikte tek başına veya topluca bildiri dağıtmak ya da basın, haber ajansları, radyo ve televizyon kurumları ve diğer iletişim kanalları vasıtasıyla kamuoyuna yönelik bilgi, yazı ve demeç vermek.

v) Amir ya da üste karşı itaatsizliğe, mukavemete ya da fiilen taarruza tahrik ya da teşvik etmek.

y) Menşei belli olmayan, bulundurulması ve taşınması yasak olan her çeşit silah, mühimmat ve benzerlerini bulundurmamak.

z) Hukuka aykırı olarak kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlal etmek, kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini ifşa etmek, kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaları taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın kaydetmek, kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaların kaydedilmesi suretiyle elde edilen verileri ifşa etmek, kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal etmek, kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri ifşa etmek, kişisel verileri kaydetmek, kişisel verileri bir başkasına vermek, yaymak veya ele geçirmek, kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yükümlü olduğu halde bu görevini kasıtlı olarak yerine getirmemek, gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla suç delillerini yok etmek, silmek, gizlemek, değiştirmek veya bozmak, sayılan fiilleri emir vererek yaptırmak.

aa) Yetkili olmadığı halde hukuka aykırı olarak elektronik ortamda veya bilgisayar loglarında kişisel verilerle ilgili sorgulama yapmak, bu şekilde elde edilen bilgileri paylaşmak veya yayın yoluyla duyurmak, log kayıtlarını değiştirmek veya silmek.

bb) Görevi gereği öğrendiği veya edindiği kişisel bilgi veya belgeleri yetkisiz kişilerle paylaşmak ya da basın ve yayın kuruluşlarına veya diğer iletişim kanallarına vermek.

cc) Bir kimseyle gayri tabii mukarenette bulunmak yahut bu fiili kendisine rızasıyla yaptırmak.

çç) Görevine, sosyal ve aile yaşantısına zarar verecek derecede menfaatine, içkiye, kumara ve benzeri kötü alışkanlıklara düşkün olmak.

dd) Üstlerine, aynı rütbedeki meslektaşları ile diğer mesai arkadaşlarına fiili tecavüzde bulunmak.¹²

ee) Görevde kullanılan telsiz haberleşme araçlarıyla amir ya da üstleri hakkında olumsuz yönde eleştirici nitelikte konuşmalar yapmak.

ff) Dernek kurmak ya da spor dernekleri dışındaki derneklere üye olmak.

gg) Vakıf kurmak veya Bakanlıkça belirlenmiş vakıflardan başka vakıfların organlarında görev almak.

hh) (Ek:18/10/2018-7148/36 md.) Fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran ya da fuhuş için aracılık eden veya yer temin eden kişilerle bilerek ilişki kurmak.

Ağırlaştırıcı neden olarak meslekten çıkarma cezasının uygulanacağı haller; 7068 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde gösterilmiştir. Bunlar;

1) Amirin emrinin yapılmaması fiilinin neticesinde, Devlet ya da kişiler zarara uğratılmış ya da hizmetin gecikmesine ya da durmasına neden olunmuşsa doğan zararın derecesine ya da durumun ağırlığına göre meslekten çıkarma cezası uygulanabilir.

2) Görev yerinden ayrılmak fiili uzun süreli veya görevi aksatacak biçimde olmuşsa ya da Devleti veya kişileri zarara uğratmışsa durumun niteliğine, ağırlığına ya da zararın derecesine göre meslekten çıkarma cezası uygulanabilir.

¹²

18/10/2018 tarihli ve 7148 sayılı Kanununun 36 ncı maddesiyle bu bentte yer alan "Aynı rütbedeki" ibaresi "Üstlerine, aynı rütbedeki" şeklinde değiştirilmiştir.

3) Yazılı kağıt, belge ve kayıtlar üzerinde işlenen yasak fiiller Devlet veya kişileri zarara uğratmış ya da hizmetin gecikmesine, durmasına veya aksamasına neden olmuşsa durumun ağırlığına ya da zararın derecesine göre meslekten çıkarma cezası verilebilir.

4) Nöbet görevine gelmemek veya nöbet talimatına aykırı davranmak fiili Devlet veya kişilerin zarara uğramasına yol açmış ise durumun niteliğine ve ağırlığına göre meslekten çıkarma cezası uygulanabilir.

5) Silahla ölüme sebebiyet vermek fiilinin işleniş şekli, durumun ağırlığı ya da zararın derecesine göre meslekten çıkarma cezası verilebilir.⁽¹⁾

6) Silahla dikkatsizlik, tedbirsizlik veya ihmal sonucu yaralamaya sebebiyet vermek fiilinin işleniş şekli, durumun ağırlığı ya da zararın derecesi ile fiilin konusunun önem ve değerine göre meslekten çıkarma cezası verilebilir.⁽¹⁾

7) Meskûn yerlerde silah atmak fiili Devlet veya kişilerin zarara uğramasına yol açmış ise durumun niteliğine ve ağırlığına göre meslekten çıkarma cezası uygulanabilir.

8) Görevde uyumak fiili Devlet veya kişilerin zarara uğramasına yol açmışsa durumun niteliğine ve ağırlığına göre meslekten çıkarma cezası uygulanabilir.

9) Muhtelif mazeretler ileri sürmek suretiyle tevdi edilen göreve gitmemek fiili hizmetin aksamasına veya kamu zararının oluşmasına neden olmuşsa meslekten çıkarma cezası verilebilir.

10) Görevin takdir ve yerine getirilmesinde müsamaha veya savsaklama fiili Devleti veya kişileri zarara uğratmış veya hizmetin gecikmesine, durmasına ya da aksamasına neden olmuşsa durumun ağırlığına ve zararın derecesine göre daha ağır cezalardan birisi verilebilir.

11) Silahla yaralamaya kasten sebebiyet vermek fiilinin işleniş şekli, durumun ağırlığı ya da zararın derecesine göre meslekten çıkarma cezası verilebilir.⁽¹⁾

12) Denetleme ve soruşturma görevlerini savsaklamak fiili hizmetin gecikmesine, durmasına, aksamasına neden olmuş veya Devlet ya da kişileri zarara uğratmışsa

durumun ağırlığına yahut zararın derecesine göre, dört ay kısa süreli durdurma cezası uygulanabilir.

13) Bu Kanunda belirlenmiş ve bir disiplin cezasıyla yaptırıma bağlanmış fiillerin sahil güvenlik personeline yurtdışı liman ziyaretlerinde veya Türk karasuları dışında işlenmesi halinde, aylıktan kesme, kısa veya uzun süreli durdurma cezası gerektiren fiillerde, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığı dikkate alınarak meslekten çıkarma cezası verilebilir.

Ağırlaştırıcı neden olarak meslekten çıkarma cezasını gerektiren fiillerle ilgili olarak fiilin işleniş şeklinin, durumun ağırlığının ya da zararın derecesinin göz önünde bulundurulması neticesinde meslekten çıkarma cezası verilebileceği belirtilmiş diğer bir ifadeyle bu konuda takdir hakkı tanınmıştır. İdarenin söz konusu takdir hakkını kullanırken dikkat etmesi gereken hususlar ise Kanunun 6. maddesinde ifade edilmiştir. Buna göre; Disiplinsizliğin işleniş biçimi, disiplinsizliğin işlendiği zaman ve yer, disiplinsizliğin hizmete olumsuz etkisinin ağırlığı, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığı, disiplinsizlik yapan personelin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığı, disiplinsizlik yapan personelin daha önceki disiplin durumu, disiplinsizlik yapan personelin samimi ikrarı ve gösterdiği pişmanlık gözönüne alınır.

Disiplin ceza puanına bağlı olarak meslekten çıkarma cezası verilmesi ise; 7068 SK.nun 12/1 inci maddesinde gösterilmiştir. Buna göre aşağıda belirtilen durumlar disiplinsizliği alışkanlık haline getirme olarak kabul edilir ve personel hakkında meslekten çıkarma cezası yetkili disiplin kurullarınca verilir:

a) En son alınan disiplin cezasının kesinleştiği tarihten geriye doğru son bir yıl içinde yirmi disiplin cezası puanı veya en az iki farklı disiplin amirinden toplam oniki defa veya daha fazla disiplin cezası almak.

b) En son alınan disiplin cezasının kesinleştiği tarihten geriye doğru son beş yıl içinde kırk disiplin cezası puanı veya en az iki farklı disiplin amirinden toplam yirmibeş defa veya daha fazla disiplin cezası almak.

F. DEVLET MEMURLUĞUNDAN ÇIKARMA:

Personelin bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarılmasıdır(md. 7/1-f). Devlet memurluğundan çıkarma cezası 7068 sayılı Kanunda ve Devlet Memurları Kanunu'nda düzenlenen en ağır cezadır. Kişinin devlet memurluğundan çıkarılması için ağır suçlar işlemesi gerekmektedir.

Kanunun 9/1 inci maddesi, Devlet memurluğundan çıkarma cezası uygulanacak fiiller ve bu cezayı verme yetkisi ile ilgili olarak 657 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı ifade etmek suretiyle, 657 SK.nun 125 inci maddesinin 1/E fıkrasında gösterilen sebeplere atıf yapmıştır.

125. maddenin ilk fıkrasının (E) bendinde; Devlet memurluğundan çıkarma; Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır. şeklinde tanımlanmıştır. Memurluktan çıkarma cezası memurluk döneminin sonrasını da etkilemekte, kişinin bir daha devlet memuru olamaması sonucunu doğurmaktadır.

İlgiliye verilecek olan Devlet memurluğundan çıkarma cezası, tebliğ ile yürürlük kazanacak ve sonuçlarını bu aşamadan sonra doğuracaktır. Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller, kasden veya taksirle işlenebilir(md. 4/1).

Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren bir fiil veya halin, diğer kanunlar kapsamında idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında kınama disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez(md. 4/4).

Keza Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren bir disiplinsizliğinden dolayı ilgili hakkında aynı zamanda yapılan adli soruşturma veya kovuşturma, bu fiil hakkında disiplin soruşturması ve tahkikat yapılmasını, disiplin cezası verilmesini ve bu cezanın yerine getirilmesini engellemez(md. 5).

Kurumda geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu bulunan ve iyi veya çok iyi derecede değerlendirme puanı alan personel için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir(Bkz.md. 7/2).

Disiplin kurullarınca haklarında meslekten çıkarma cezası veya Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilenlerden görevi başında kalmasında sakınca görülenler, kararın onaylanarak uygulanmasına kadar birinci fıkra kapsamında

görevlerinden uzaklaştırılabilir. Bunlardan meslekten çıkarma cezası daha hafif bir cezaya indirilerek onaylanmış olanlar hakkında görevden uzaklaştırma önlemi derhal kaldırılır(md. 28/2).

Orhan Çelen Hukuk Bürosu

Devlet memurluğundan çıkarma cezasına konu disiplinsizliğin disiplin amirleri tarafından öğrenilmesinden itibaren altı ay içinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md.29/1-b). Keza Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar(md. 29/2) Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği, zincirleme suçlarda ise son suçun işlendiği tarihten itibaren işlemeye başlar(md. 29/3). Devlet memurluğundan çıkarma cezasına konu fiilin hatalı olarak vasıflandırıldığı veya düzeltilebilir bir şekil noksanlığı bulunduğu gerekçeleriyle disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, kararın kesinleştiği tarihteki yetkili disiplin kurulu veya disiplin amiri, kararın tebliğinden itibaren ceza verme yetki ve sorumluluğu kapsamında yeniden değerlendirme yapar(md. 29/4).

Devlet memurluğundan çıkarma cezası amirlerin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kurulu kararı ile verilir(DMK. md. 126/3). Yüksek disiplin kurulu, amirin teklifini kabul edebileceği gibi reddedebilir de, ancak talep edilenden farklı bir ceza veremez.

Savunma alınmadan Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilemez(md. 31/1) Hakkında Devlet memurluğundan çıkarma cezası istenen personel, soruşturma evrakını incelemeye, tanık dinletmeye, disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahiptir(md. 31/4).

Dava açma süresi, kesinleşen cezanın personele tebliğinden itibaren başlar. Ancak Sahil Güvenlik Komutanlığının seyir halindeki gemi ve botlarında verilen cezalarda dava açma süresi, geminin bağlı bulunduğu üsse veya limana dönmesiyle başlar(md. 32/2).

Devlet memurluğundan çıkarma cezalarına karşı, itiraz yoluna başvurulamaz, ancak idari yargı yoluna başvurulabilir(md. 30/5). Disiplin cezası iptali davasında, davalı tarafın belirlenmesinde, cezanın hangi makam tarafından verildiğine göre hareket edilmelidir. Disiplin cezası ile tecziye edilen personel bu cezalara karşı görev yaptığı

yerin bağı olduğu idare mahkemesinde dava açacaktır. Dava açma süresi tebliğden itibaren 60 gündür.

Verilen disiplin cezaları üst disiplin amirine, meslekten çıkarma cezası ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası ayrıca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir(md. 33/3). Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 657 sayılı Kanunun disipline ilişkin hükümleri uygulanır(md. 34/1).

Disiplin kurulu ve yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, cezayı kabul veya reddeder. Ret halinde atamaya yetkili amirler 15 gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler(DMK. md.126/4).

Memurluktan çıkarma cezası için disiplin amirleri tarafından yaptırılan soruşturmaya ait dosya, memurun bağı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kuruluna tevdiinden itibaren azami altı ay içinde bu kurulca, karara bağlanır(DMK. md.128/3).

Yüksek disiplin kurulları kendilerine intikal eden dosyaların incelenmesinde, gerekli gördükleri takdirde, ilgilinin özlük dosyasını ve her nevi evrakı incelemeye, ilgili kurumlardan bilgi almaya, yeminli tanık ve bilirkişi dinlemeye veya niyabeten dinletmeye, mahallen keşif yapmaya veya yaptırmaya yetkilidirler(DMK. md.129/1).

Hakkında memurluktan çıkarma cezası istenen memur, soruşturma evrakını incelemeye, tanık dinletmeye, disiplin kurulunda sözlü veya yazılı olarak kendisi veya vekili vasıtasıyla savunma yapma hakkına sahiptir(DMK. md.129/2).

Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez(DMK. md.130/1). Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır(DMK. md.130/2).

657 SK.nun 125 inci maddesinin 1/E fıkrasında gösterilen, Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükün ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme, işi yavaşlatma ve

grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak,¹³

b) Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurumların herhangi bir yerine asmak veya teşhir etmek,

c) Siyasi partiye girmek,

d) Özürsüz olarak (...) ¹⁴ bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek,

e) Savaş, olağanüstü hal veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak,

f) (Değişik: 13/2/2011 - 6111/111 md.) Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak,

g) Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak,

h) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak,

ı) Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek,

j) Yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak,

k) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanuna aykırı filleri işlemek.

¹³ 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 111 inci maddesiyle, bu maddenin (E) bendinin (a) alt bendinde yer alan "engelleme" ibaresi "kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

¹⁴ Bu aradaki "kesintisiz 10 gün veya" ibaresi 29/11/1984 tarih ve K.H.K.-243/26. Md. İle metinden çıkarılmıştır.

l) (Ek: 3/10/2016 – KHK-676/75 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/61 md.) Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak ya da kullandırmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak.

NOT: 657 sayılı DMK, maddede sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallere nitelik ve ağırlıkları itibariyle benzer eylemlerde bulunanlara da aynı neviden disiplin cezaları verileceğini hükme bağlamıştır (DMK md.125/4).

7068 SK.nun 9/1 uncu maddesine göre ayrıca, aşağıdaki filleri işleyen personel dahi, Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılır;

a) Ülkenin bağımsızlığını zedelemeye, bütünlüğünü bozmaya ve milli güvenliği tehlikeye düşürmeye yönelik herhangi bir faaliyette bulunmak veya aynı nitelikte faaliyet gösteren herhangi bir harekete, gruplaşmaya, vakıf, dernek ve benzeri teşekküle katılmak, bunlara yardım etmek veya bu yapılarla ilişki içerisinde bulunmak.

b) İşkence yapmak.